

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Gene Inzeratom:
Enostolna polna vrsta mali
oglas po Din. 1- in Din 1-50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2- in posilna itd.
po Din. 3-
Pri večjem naročilu popust.
Izbaja vsak dan izvzemši
ponedeljka in črta po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirski se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praška in dunaj. 24.797.

Osleparjeno uradništvo.

Še nikoli nobena vlada na svetu ni tako grdo opeharila svojega uradništva, nego sedanja radikalna vlada g. Nikole Pašića.

Slovesno je ta vlada ob svojem nastopu označila kot svojo prvo nalogo, ki jo gotovo izvede, izboljšanje gmotnega položaja uradništva. Danes so od tega pretekli trije meseci in celo vprašanje se ni premaknilo niti za eno ped dalje. Kajti vlada je bila tako malomarna, lena in neškopulozna, da skupščini ni niti predložila celotnega in v vseh podrobnostih izdelanega zakona, ampak golo skrpucalo nekaj splošnih določb, katere je zmašila skupaj že prejšnja demokratsko-radikalna vlada. Vsled te uprav orientalske nemarnosti bi se uradniške plače ne mogle zvišati niti v slučaju, ako bi bilo zanje kritje v državni kasi. Kajti treba je izdelati še celo vrsto specialnih zakonov in uradništvo kategorizirati ter reducirati, preden se more določiti, kaj in koliko komu odslej pripada. In na to se je vlada spomnila šele sedaj, potem ko je celo javnost, v prvi vrsti seveda uradništvo, tri mesece brez sramu za nos vodila!

Kar se pa tiče kritja, je vlada postopala z enako brezvestnostjo. Vsaka vlada si zagotovi za zakone, katere smatra za najnujnejše, že vnaprej zanesljivo večino. Ako tega ne stori, ji ne preostane ničesar drugega, nego da pobere šila in kopita. Vlada g. Nikole Pašića pa je varala javnost, kakor da ima za svoje zakonske predloge večino, je pa ni imela in tudi ni hotela imeti, kakor kažejo sedanji dogodki v radikalnem klubu, samo da uradništvo opehari. Kdo bo neki verjel, da g. Pašić ni vedel, da bo njegov klub imel pomsleke proti zvišanju uradniških plač in proti načinu njihovega kritja! Vse izgleda tako, da je radikalna vlada nalašč izbrala tak odlozorni način zvišanja vseh davščin, da ustvari v radikalnih kmetijskih krogih nerazpoloženje proti izboljšanju gmotnega položaja uradnikov.

Opozicija Jugoslovanskega kluba je to nedostojno igro že zdavnaj izpregledala. Kajti višek pomanjkanja vsake resne volje pomagati uradništvu je, če se skuša pokritje za provizorične draginske doklade uradništvu doseči z linearnim zvišanjem davščin, ki bo zadelo po veliki večini samo prečanske kraje. Saj bodo šestkratno povišanje zemljiškega davka plačevali po 80% samo prečanski kraji, kjer je edino izvedena katastracija zemlje in kjer edino davčni aparat iztisne iz človeka poslednji vinar. 30- ali 40% zvišanje osebnega dohodninskega davka pa bo zadelo izključno samo naše kraje. Na tak krivičen način pa se ne sme iskati kritje uradniških plač.

Opozicija je od samega začetka stala na edino pravem stališču, da naj se doseže pokritje zvišanih prejemkov uradništva po temeljiti finančni reformi, ki je mogoča edinole na podlagi pravičnega izenačenja davščin po celi državi. Ako pa vlada misli, da je to delo nemogoče v tako kratkem roku, bi se bilo dalo kritje za provizorično zvišanje uradniških draginskih doklad doseči na drug način. Kako pa se je našlo kritje za zvišanje oficirskih plač? Ali ni vlada izdala za vojaške priprave ob priliki bolgarskega puča toliko, kolikor znaša potrebščina celokupnega njenega uradništva? In ves ta denar se je vrgel skozi okno za prazen nič, kajti vlada je dobro vedela, da od Bolgarije ne preti nobena nevarnost in nikoli ni resno mislila na intervencijo, kakor je g. Ninčič sam izjavil. Sicer bi se pa de- za uradnike dobil lahko, če bi se znižal previsoki kader naše armade, kakršne nima nobena sosedna država, in če bi se skrajšal rok vojaške službe od 18 mes. na 6, kakor je naš klub predlagal. Našel bi se pa provizorično denar tudi, če bi se obdavčile banke in velepodjetja, ki delajo horendne profite. Do takrat pa bi vlada pač lahko izdelala temeljito finančno reformo. Saj se nahaja danes premagana Bolgarija gospodarsko neprimerno na bolj- ši stopnji nego zmagovita država SHS!

Spričo vseh teh dejstev so še drzne »Slovenski Narod«, ki se je razvil v popolni reptil radikalske vlade, očitati nam demagogijo! Kdo je večji demagog nego ta vlada, ki je obetala uradništvu vse, zdaj pa izjavlja, da se letos vprašanje o izboljšanju njegovih plač sploh ne reši! To je demagogija in sleparija, da ji ni para. Na-

Sela narodne skupščine.

«SOCIALNO» MINISTRSTVO. — POSTOPANJE Z INVALIDI. — STANOVANJSKA MIZERIJA. — STRANKARSKA POLITIKA V PREHRANJEVALNI POLITIKI — RADIKALNE VOLIVNE OBLJUBE VINICARJEM. — FAMOZNI SEKVESTRI.

Belgrad, 26. junija. (Izv.) Seja narodne skupščine se je pričela ob pol 10. dopoldne. Po odobrenju zapisnika prejšnje seje se je pričel akt pravosodnega ministra, ki zahteva izročitev nekaterih poslancev sodišču, med njimi Ivana Pucelja radi razžaljenja časti. Nato se je končala debata o naknadnih kreditih ministrstva za trgovino in industrijo. Krediti so bili sprejeti.

Prešlo se je na razpravo o kreditih ministrstva za socialno politiko. Govoril je posl. K r e m ž a r, ki je najprej podal zgodovinski pregled, kako se je razvijala socialna politika v posameznih državah ob raznih časih in navedel primere, kako je socialna politika organizirana v Nemčiji, Italiji in Angliji in kako pri nas. Povdarjal je posebno, kako so slabe socialne razmere v Belgradu, torej v središču, kjer bi vlada lahko vse videla in kontrolirala, kako je z delavci in invalidi. Minister za socialno politiko se ne briga za delavstvo in uganja kapitalistično politiko. Ministrstvo ne gre s svojo avtoriteto na roko upravičenim zahtevam delavstva. Očita vladi, da invalidski zakon še vedno ni predložen narodni skupščini. Poleg tega je v proračunskih dvanajstih sprejet sklep, da se bodo v bodoče podpore invalidom dodeljevale samo potom posebnih komisij, čijih delo že dobro poznamo. Kar se tiče invalidskega vprašanja, govornik delj časa opisuje razmere pri oddelku ministrstva za socialno politiko v Ljubljani. V smislu začasnega zakona o invalidih imajo organizirani invalidi prednost pri podeljevanju državnih služb. V Ljubljani se je pa dogodilo, da je načelnik dr. Goršič odpustil šest invalidov iz državne službe, medtem ko je pri državi v službi druge, ki niso potrebni. Govornik ostro kritizira delovanje načelnika dr. Goršiča.

Nato je govornik prešel na slabe stanovanjske razmere. Ministrstvo v tem oziru ni ničesar storilo. V Zagrebu in Ljubljani stanuje še vedno na stotine ljudi po

men režima pri tem pa je jasen. Režim hoče uradništvo popolnoma demoralizirati, da bi uprava povsod izgledala tako kakor v srbijanskih krajih in da bi se sistematično plačkanje razširilo po vsej državi. Kajti le na ta način se da vzdržati »državotvorni« roparski režim vladnih strank.

vagonih. V Mariboru in Zagrebu je država rekvirirala zasebne hiše za svoje urade in plačuje visoke najemnine, namesto da bi zgradila lastna poslopja. Posl. Kremžar preide nato na vprašanje prehrane v pasivnih krajih. Povdarja, da se tu izvaja strankarska politika. Za Slovence se ne daje skoro nič; kar se pa da, dobe v roke take organizacije, ki trošijo državni denar za druge namene. Zadržna zveza n. pr. ne dobiva v to svrhu od države nobene podpore, pač pa deli hrano eksponent Jugobanke. Govornik protestira proti takemu postopanju in zahteva od ministrstva, da napravi red. Glede viničarskega vprašanja izjavlja govornik, da je stanje teh ljudi za vsako pravno in socialno urejeno državo škandal. Radikali so med volivno borbo obetali pomoč, ki je pa ni od nikoder. V interesu resnične socialne politike v vseh pokrajinah države moramo zahtevati avtonomijo.

Nato je bila seja prekinjena in se je nadaljevala ob 4. popoldne. Na vrsto so prišli krediti ministrstva za agrarno reformo. Najprej je govoril član džemijeta Deralbeg. Med njegovim govorom je prišlo do hrupnih prizorov v skupščini, ko je navajal drastične primere, kako se je izvajala agrarna reforma v Južni Srbiji za časa radikalno-demokratske koalicije. Poslanec Jugoslov. kluba Faleš je navajal vse krivice, ki se gode Slovincem v pogledu politike agrarne reforme, ki dopušča, da v Sloveniji razni vladni nesposobni eksponenti delajo, kar hočejo. Poslanec govori o upravi sekvestrov, kjer so nameščeni razni ljudje brez kvalifikacije. Navaja krivice, ki se gode v Prekmurju in opozarja ministra, da si ogleda delo sekvestrov v Prekmurju in našel bo stvari, ki spadajo pred sodišče.

Nato so bili krediti sprejeti. Enako so bili sprejeti tudi krediti ministrstva za izenačenje zakonov in vsi ostali krediti. — Seja je trajala pozno v noč. Jutri se prične razprava o proračunskih dvanajstih.

razpravljali o dvanajstih in novih davkih. Zdi se, da je vlada pristala, da se za Srbijo in Crnogoro izda nova odločitev, da se zemljarina do 200% lahko plačuje v bonih vojne odškodnine. Tako bi povišanje davkov zadelo skoro samo prečanske kraje.

RAZPOLOZENJE V HRSS.

Zagreb, 26. junija. (Izv.) V vodilnih krogih HRSS se pojavlja misel, da se z ozirom na zadnje dogodke objavi protokol sporazuma, ki sta ga med drugimi podpisala predsednik radikalne stranke Gjuričič in tajnik dr. Janić, ako na to pristane dr. Korošec in dr. Spaho. Novi kurz vlade proti HRSS se pričakuje z največjim mirom. Izjavlja se, da je danes zelo riskantno pretiti z mečem.

POROČILO DR. CIMIČA.

Belgrad, 26. junija. (Izv.) Semkaj je došel hrvatski pokrajinski namestnik dr. Cimič, ki je notranjemu ministru poročal o razmerah na Hrvatskem in o Radičevi skupščini. Dr. Cimič je izjavil, da prepoved Radičevega shoda ni povzročila posebnega nezadovoljstva.

Z LOZANSKE KONFERENCE.

Lausanne, 26. junija. (Izv.) Finančni komite lausanske konference je na današnji seji sprejel točke 48—58 lausanske mirovne pogodbe, ki obsegajo nekaj manj pomembnih finančnih določb.

Bolgarski vpad na grško ozemlje?

Sofija, 26. jun. (Izv.) Po grških vesteh je močna četa bolgarskih komitašev prešla na grško ozemlje in napadla neko vojašnico. Komitaši so pobili častnike in zažgali vojašnico. Grški poslanik je radi tega pri bolgarski vladi protestiral in izjavil, da bo Grška prekinila vse odnose z Bolgarsko, ako ta ne da tekom petih dni primerneга zadoščenja.

BOLGARSKI DEMENTI.

Sofija, 26. junija. (Izv.) Bolgarska brzojavna agencija odločno zanika iz Aten razširjene vesti o vpadu bolgarskih komitašev na grško ozemlje. Ravno tako proglašajo neresnične vesti o vpadih bolgarskih komitašev na srbsko ozemlje. Neresnične so dalje vesti romunskih listov, da je Bolgarija mobilizirala 500.000 mož.

Harding o mednarodnem rzsodišču.

Pariz, 26. junija. (Izv.) »Newyork Herald« poroča, da je predsednik Harding govoril v Denveru o eventualnem sodelovanju Zedinjenih držav pri mednarodnem rzsodišču v Haagu. Njegov namen je, da se ohrani mir in ublažijo spori, ki so se pojavili med narodi po vojni. On je v St. Louisu izjavil, da je nasprotnik Društva narodov. Tozadevno pa je prejel več protestnih brzojavk, iz katerih je razvidno, da je 51 protestanskih škofov pristopilo k družbi, ki agitira za pristop Zedinjenih držav k Društvu narodov in da ta agitacija vedno bolj raste.

HARDINGOV AVTO PONESREČIL.

Denver, 26. junija. (Izv.) Po nekem agitacijskem shodu, ki ga je bil priredil predsednik Harding v Denveru, se je odpeljal z avtomobilom iz mesta Hardingov spremljevalec žurnalist Summer-Curtis v družbi s še dvema častnikarjema. Avtomobil pa je ponesrečil. Summer in šofer sta mrtva, oba častnikarja pa težko ranjena. Predsednik Harding, ki se je bil prvotno nameraval odpeljati z istim avtomobilom, je ostal v Denveru, kjer je skupno s svojo soprogo obiskal bolnice.

Vladna kriza v Belgiji.

Pariz, 26. junija. (Izv.) Theunis bo odložil mandat za sestavo vlade, če se stranke do četrta ne sporazumejo. V tem slučaju je treba računati na nove volitve.

PROGRAM DR. KRAMARA.

Praga, 26. junija. (Izv.) V nedeljo je priredila češka narodno-demokratska stranka shod v Plznu, kjer je govoril tudi dr. Kramar. Ta je označil kot cilj vnanje politike svoje stranke ujedinjenje vseh slovanskih držav.

ANGLEŠKO-FRANCOSKI ODOŠAJI.

London, 26. junija. (Izv.) Reuter demantira vesti o sodelovanju polkovnika Dryana z županom v Kölnu dr. Adenauerjem. Polkovnik Dryan ni stal z dr. Adenauerjem v nikaki zvezi. (Primeri tozadevno notico v današnji številki našega lista op. ur.)

OBOROZEVANJE ANGLIJE.

London, 26. junija. (Izv.) Baldwin je izjavil, da bi vlada na prihodnji seji poročala o stanju angleškega letalstva. Vlada bo predlagala, da se zgradi 20 novih letalskih eskadril. — Tako se bo angleško zračno brodogojstvo tekom šestih mesecev podvojilo.

REPARACIJSKA KOMISIJA ZA NASLEDSTVENE DRŽAVE.

Inomost, 26. junija. (Izv.) Tukaj se je danes sestala reparacijska komisija za nasledstvene države bivše monarhije.

MASARYK OBOLEL.

Pariz, 26. junija. (Izv.) »Petit Parisien« poroča, da je Masaryk na svojem potovanju po Algiru obolel in mora ostati v posteli.

ETNA UMIRJENA.

Rim, 26. junija. (Izv.) Etna je mirna. Tok lave se ustavlja, ohlaja in strjuje. — «Agenzia Stefani» ugotavlja, da znaša škoda 8 milijonov lir.

ANARHIJA NA KITAJSKEM.

Newyork, 26. jun. (Izv.) «Chicago Tribune» poroča, da je anarhija na Kitajskem tako velika, da je ameriška trgovinska zbornica v Šangaju zaprosila ameriško vlado za nujno pomoč in zaščito.

KOBILICE NA MAŽARSKEM.

Budimpešta, 26. jun. (Izv.) Kobilice napravljajo po deželi čezdalej večjo škodo in se silno razširjajo. Število od kobilic okuženih občin se je povišalo na 84.

NEZGODA NA MORJU.

London, 26. jun. (Izv.) Parnik «Caracas» je 12 milj severno od Bermud zadel na čeri in se potaplja. Popotniki se bodo po vsej priliki rešili.

Borba proti davčnemu izkoriščanju Slovenije.

Belgrad 24. junija.

Vlada je predložila parlamentu dvanajstine za mesec julij, avgust in september 1923. Kar nam prinaša velesrbski centralizem za drugo obletnico nesrečne vidovdanske ustave, je naravnost nekaj nepojmljivega. Dvanajstine in nanovo povišani davki ni nič drugega nego strašno »plačkanje« Slovenije po velesrbskih centralistih.

Iz dvanajstin navajam samo poglavje o cestah in mostovih. Celotne trimesečne dvanajstine znašajo za ministrstvo gradevin ogromno svoto 148 milijonov dinarjev, t. j. okroglo 600 milijonov kron. Za Slovenijo odpade od cele te ogromne svote borna drobtinica 2 milijona 600.000 Din, t. j. 10 milijonov 400.000 kron.

V finančnem odboru se je pričela razprava o dvanajstinah 20. junija. Zastopniki Jugoslov. kluba: dr. Kulovec, Veselj in Zebot so že v prvi seji nastopili z vso energijo proti vnebovpijočim krivicam, ki se godijo nam Slovincem v finančnem ozru. Zahtevali so uvodoma pri prvih šš, da se ukinejo takse na vozove, davek na vino in žganjekuho. Poslednja dva davka sta namreč upeljana samo v Sloveniji. V Srbiji, Makedoniji in Črni gori teh ogromnih davkov ne poznajo. Srbska radikalna večina je vse naše predloge kratkoma odklonila.

Neizprosni boj so borili naši poslanci pri postavkah glede cest in mostov. Poslanec Zebot je stavljal predloge, v katerih je zahteval, da se da okrajnim cestnim odborom in okrajnim zastopom v Sloveniji poleg nezadostnih 500.000 Din kot prispevke za vzdrževanje okrajnih cest še najmanj 2.500.000 Din. Nadalje je stavljal konkretne predloge za nove ceste v Sloveniji, za katere se naj kot I. obrok stavi svota 4 milijone dinarjev. Konkretni predlog je bil tudi za podzavljenje okrajnih cest, kakor je že leta 1921. predlagala gradbena direkcija v Ljubljani. Tudi za to svrhu je zahteval naš zastopnik, da se stavi v dvanajstine za tri meseca svota 4 milijone dinarjev. Nadalje je zahteval kredite za zboljšanje plač cestarjem, posebno onim 206 v Sloveniji, ki so bili lansko leto več mesecev brez plače. Za mostove v Sloveniji (stare in nove) je zahteval primerno svoto. A ne vladna večina, niti finančni, niti gradjevinski minister ni mara sprejeti naših opravičenih gospodarskih zahtev. Vidi se, da srbska radikalna stranka namenoma noče privoliti niti najpotrebnejše svote za Sloveni-

jo. Srbski poslanci in ministri se izgovarjajo: »Vi Slovenci imate itak lepe in dovolj ceste. Ni vam treba denarnih sredstev!« Šele na silen pritisk naših treh zastopnikov v finančnem odboru se je sprejel predlog, da bosta minister gradevin in finančni minister po skupnem posvetovanju določila iz kredita po 140 milijonov dinarjev tudi »nekaj« za ceste in mostove v Sloveniji.

Se hušja borba kot za ceste se vrši v finančnem odboru proti predlogu, da se zemljski davok in državne doklade zvišajo za 500 odstotkov, ker bo to zvišanje zadelo neenakomerno Slovenijo, ne pa Srbije. Kar si Pašić in njegovi vtepejo v glavo, to mora obveljati, naj stane kar hoče. Poslanec dr. Kulovec, Veselj in Pušenjak so v finančnem odboru samo o § 15, ki govori o predlogu o dvanajstinah o zvišanju davkov, razpravo s pomočjo bosanskih Muslimanov zavlekli dne 21. junija tako daleč, da se je razprava mogla zaključiti samo pri § 15.

Da je 500 odstotno zvišanje davkov v Sloveniji gorostasna krivica, se vidi iz tega primerja: Do leta 1921 je veljal za odmero zemljarine v Sloveniji tale ključ: Od 100 kron čiste donosa se je pobiralo po 22.50 K zemjarine (22 in pol %). S 1. januarjem 1921 se je ta davek, za časa Pašić-Kulovec-Pučljeve vladne početvoril, oziroma so čisti donos od 100 kron povišali na 400 kron. Od tega se pobira čiste državne zemljarine 20%, t. j. 80 kron in k temu izvanredne »prireze« (državne doklade) 150%, t. j. 120 K skupno torej 200 kron. To zvišanje je torej v Sloveniji že sedaj več kot devetkratno. In sedaj bi se k temu pridlo še petkratno povišanje. To zvišanje znaša 1000 kron, torej skupno 1200 kron. Davek, ki je znašal do 1. januarja 1921 22.50 kron, bo znašal sedaj 1200 kron!

Tako ogromnega davka od zemljišč pri nas nihče ne more prenesti. V Srbiji pa se dosedaj zemljarina prav nič ni zvišala in bo torej sedanje novo zvišanje lahko prenesla. Naši poslanci so napeli vse sile, da bi preprečili ta krivična bremena. Dr. Kulovec je stavljal predlog, naj se namesto ubogega kmeta, ki je itak hudo udarjen po suhi zadnjih let, obdavi bogate banke in dobičkanosna podjetja. A finančni minister je z ironičnim smehom zavrnil naš predlog. Kako to? Vsi velikaši vladne večine od Stojadinovića, Pašića in Janjića so akcionerji bank in milijonskih družb.

Težak je ta boj opozicije proti krivicam v obdavljanju, ker je opozicija prešlaba. Najodločnejši in dosleden je — Jugoslovanski klub. Naši bodo napeli sicer vse sile, a premalo jih je. Kako bi sedaj potrebovali 70 Radićevih glasov! Celo prečanski demokrati, zemljoradniki se borijo proti krivičnemu Pašićevemu zvišanju davkov. Konstatirati pa moramo, da nemški poslanci in makedonski muslimani tudi tu gredo čez drn in strn z vladno večino. Torej bo vladni predlog sprejet, ker je obstrukcija po poslovniku nemogoča.

Centralizem, v katerega so nas pomagali vkovati Pučelj, dr. Kulovec in dr. Žerjav, začena sedaj z radikalno eksploatacijo Slovenije in Hrvatske. Glavni krivec teh strašnih bremen so oni, ki so na Vidov dan leta 1921. glasovali za centralistično ustavo. Glasovi samostojnežev in demokratov so nam dali velesrbsko ustavo in po njej sedanje strašno breme.

Samostojneži in demokrati v Sloveniji prepevajte ob Vidovdanski obletnici sebi slavo, ker ste si z ustavo pomagali splesti bič neznosnih davkov! — t.

Poravnajte naročnino!

Našemljeno razburjenje.

Trst, 25. junija 1923.

Tržaško italijansko časopisje je poročalo te dni o nekem napadu v Ljubljani, katerega žrtev je bil goriški fašist žid Derfles. Pri ljubljanski pošti da ga je napadla druhal 20 mladeničev in ga malodane ubila. Prihitelim ženskam da se ima Derfles zahvaliti, če je še pri življenju. Čudno, po kaj hodijo ti fašisti v to tako obsovaženo Jugoslavijo! Najbrže jim to nese! Poročila časopisja mrgolijo izrazov: barbari, poddel napad itd. Poslanec Giunta je radi dogodka interpeliral ministra zunanjih zadev, zadeva bo torej postala internacionalnega značaja. Glavni tajnik fašistovske stranke je istotako telegrafično javil Derflesu, da se hočejo kompetentne oblasti zavzeti za njegov slučaj. Fašistovski »Popolo di Trieste« je izrabil to priliko za ogaben napad na Slovence sploh. Giunta je šel celo v spremstvu svojega adjutanta v Gorico obiskat Derflesa in se informirat o podrobnostih. Prva poročila so bila taka, da se je mislilo, da je Derfles na koncu življenja. Sedaj pa menda že vstaja. Torej ni bilo tako hudo. Toda italijanski novinarji so mojstri v zavijanju resnice kakor tudi v izrabljanju najneznatnejših dogodkov, če s tem dosežejo svoj namen. In v tem slučaju je bil spet namen pokazati svetu Slovence kot barbare, ki ne spoštujejo niti najprijetnejših zakonov gostoljubja.

Mi tega in enakih napadov ne odobravamo, ker žrtev so vedno le Slovani v Italiji, ker fašisti ne priznašajo in se maščujejo z obrestmi nad nedolžnimi in ker so oblasti tu, da kaznujejo. Toda kar človeku obrača želodec, je način pisanja italijanskega časopisja. Ko so fašisti zažgali v Trstu »Narodni dom« in so si ljudje pri tem s skokom skozi okna hoteli rešiti življenje, pri čemur se je tudi eden ubil, tedaj je to časopisje temu »patriotičnemu« delovanju ploskalo in plesalo od veselja. Ko so gorele v Istri vasi in je bilo ubitih ali ranjenih stotine naših nedolžnih ljudi, tedaj to časopisje ni imelo niti ene besedice obsodbe! In Giunta, ki hiti sedaj interpelirati radi par udarcev, je začel svojo politično karijero, kakor je sam izjavil, s požigom Narodnega doma v Trstu.

Iz gori navedenega razloga svetujemo zato našim bratom v Jugoslaviji, naj se taki dogodki več ne ponavljajo. Ni nobene koristi, ampak samo škoda na vse strani. Italijansko časopisje ima v svetu precejšen ugled in zato gredo vesti o takih dogodkih, popisanih seveda na »italijanski« način, v širni svet, kar Jugoslaviji zelo škoduje. Menimo pa tudi, da ima Jugoslavija, če se hoče kaj storiti, mnogo drugih sredstev na razpolago. Tu naj javnost rajši zastavi svoje delo! — Omenjamo slednjič, da poroča »Edinost«, pišoč o tem dogodku, da je med fašisti en bivši odbornik ljubljanske Orjune.

Iz balkanskih držav.

Niški sporazum — tako izvaja »La Bulgare«, oficijozno glasilo bolgarske vlade — ni bil vzrok padcu Stambolijskega. Mož je padel vsled svojih nezakonitih metod, »agrarno-boljševiške« zakonodaje in strahovlade. Ko so makedonstvujuči proti niškemu sporazumu protestirali, je Stambolijski zagrozil s požigom Petriča in Kjustendila. To je bil vzrok, da se je bolgarski narod samoderžavo otresel. »Niški sporazum« kot tak ni igral pri tem niti drugovrstne vloge. — Iz tega bi se dalo sklepati, da nova bolgarska vlada nikakor ne misli iz niškega sporazuma napraviti kakšno vprašanje, ki bi seveda postavilo na kocko od-

nošaje med Bolgarijo in kraljevino SHS. Vidi se, da so novi voditelji Bolgarije v zunanje-političnem oziru bolj pametni in previdni nego jih predpostavljajo belgrajsko časopisje.

Politični položaj Bolgarije je zelo dober, in sicer se to ne izvaja samo iz angleškega prijateljstva, ampak tudi iz gospodarskega položaja dežele. Proračun je uravnotežen, vojaški izdatki so minimalni, dohodki državnih podjetij so narastli, žetev obeta biti bogata, izvoz raste, vrednost tobaka, namenjenega za izvoz, znaša tri milijarde lev, inflacija je ponehala, narod več producira nego konsumira, tuje države kupujejo v masah bolgarske devize, reparacije so znižane. To je po velikem delu seveda zasloga Stambolijskega. Vendar je prenatrzanost leva neugodno vplivala na izvoz nekaterih produktov, zlasti žita v Carigrad in Aleksandrijo.

O Ninčičevem govoru glede prevrata v Bolgariji, v katerem je odklanjal intervencionistično politiko demokratov, piše oficijozno glasilo vlade g. Cankova: »Spričo mnogoterih dokazov slabe volje in zagovarjanja politike surove sile, ki so jih podali Srbi ob priliki prevrata v Bolgariji, imajo lojalne izjave dr. Ninčiča za nas veliko vrednost. Na ta način je Ninčič bolj ustregel resničnim interesom obeh narodov nego goreči pristaši vojaške intervencije.«

Finančne težave Grčije so jako velike. Drahma pada in pada. Cirkulacija papirja, ki je znašala decembra 1921 2.507.636, je narastla do dec. 1922 na 3.698.141.000. Deficit za leto 1922-23 znaša nad 529 milijonov drahem (dohodki 4.299 milijonov, izdatki 4.862 milijonov), vsled česar bo finančni minister naložil prebivalstvu nove davke.

Valutna kriza v Romuniji. Spričo glasov, da država zavlačuje izplačilo 2 milijard lej, ki jih je dolžna veliki industriji, zlasti premogovnikom, izjavlja vladni organ »Vitorul«, da je vlada začela svoje obveznosti likvidirati. Meseca maja je izplačala že 150 milijonov lej. Ostalo upa poravnati po sanaciji svojih financ, to je po zvišanju vseh davščin. Vlada je dolžna tudi češkoslovaškim industrijcem, in sicer 135 milijonov češkosl. kron. Češka firma je obljubila, da ta denar plasira v celoti v romunska podjetja, ako vlada vsoto izplača. Vlada se zdaj trudi, da izboljša valuto z deflacijo.

Iz zunanje politike.

* Spor med Anglijo in Francijo zaradi Porenja. Nedavno je objavil londonski »Observer« zanimive dokumente o poskusih francoskega višjega komisarja za Porenje, da širi misel o ustanovitvi »neodvisne« vmesne poreske države, kar bi moralo imeti seveda za predpogoj ločitev Porenja od Nemčije. To trditev angleškega lista Francozi ogorčeno zavračajo. — »Temps« trdi v umerjenem tonu, da je trditev angleškega lista neresnična, »Matin« pa poroča, da so ravno Angleži tisti, ki bi radi napravili »neodvisno« poresko državo pod angleškim protektoratom. — Vodja anglofilov v Porenju je dr. Adenauer, župan v Kölnu, ki stoji v tesni zvezi s šefom angleške špionaže polkovnikom Ryanom. Ta je baje obljubil eventualni »neodvisni« vladi v Porenju takojšnjo finančno podporo v znesku 30 milijonov funtov. Dalje trdi »Matin«, da so Angleži podpirali denarno tudi belgijske Flamce, štrajkujoče delavce v saarskem okrožju in italijanske strokovne organizacije, samo da so delali Francozom težave. — Iz teh poročil je jasno razvidno »veliko« medsebojno prijateljstvo med velikimi zavezniki.

Edgar Allan Poe:

Znameniti doživljaji Arturja Gordona Pyma.

(Dalje.)

Skoro ni mogoče popisati, kako zelo sem se prestrašil. Vinski hlapci so izpuhteli; bil se kar moč boječ in neodločen. Vedel sem, da nimam pojma, kako krmari ti čoln in da naju besen veter in odtakajoča oseka ženeta v propast. Za nama je žugalo neurje; imela nisva ne kompasa, ne živil in gotovo je bilo, da bova pri obstoječi smeri pred zoro zgubila celino spred oči. Ta misel in z njo cela vojska drugih nič manj strašnih, so se mi podile z omotično hitrostjo po glavi in nekaj trenutkov sem preveč otrpnil, da bi se mogel česa lotiti. Čoln je letel z grozno brzino; prednji del je zginil popolnoma v morskih penah. Pravo čudo, da se ni prevrnil, kajti Augustus je krmilo spustil in jaz sem bil preveč razburjen, da bi prijel zanj. Po sreči pa je zdržalo isto smer in polagoma sem si zopet priboril del duševne prisotnosti. Veter je še vedno rasel in kadarkoli smo se spreдали dvignili iz valov, vsakikrat nam je odzadaj voda šinila preko krova in vse poplavlila. Tudi mi je vsak člen tako otrpnil, da skoro nisem ničesar več čutil. Slednjič sem skočil z obupnim pogumom k glavne-mu jadrju in ga skušal sneti. Kakor je bilo pričakovati, je odšumel preko sprednjega

dela čolna, se napil vode in potegnil sabo še jadrnik s čolna. Le ta dogodek me je rešil pred hipnim potopom. Z enim samim jadrom sem plul pred vetrom; mogočni valovi so me močili, vendar sem bil iz neposredne nevarnosti.

Sedel sem ob krmilu in dihal lažje, ker nama je ostala vendar nada. Augustus je ležal nezavesten na dnu ladje; in ker se je bilo bati, da utone (voda je stala tamkaj skoraj čevljev visoko), sem ga skušal dvigniti vsaj deloma in ga posesti; ovil sem ga z vrvo in ga pritrdil na obroč na polkrovu. Ko sem vse to vključil, sem se nem stanju kar najbolje uredil, sem se Bogu priporočil in sklenil vse, kar me čaka, prenesti z moškim pogumom.

Komaj sem se tako odločil, je napolnilo zategnjeno vpitje in kričanje kakor iz grl tisoč hudičev celo ozračje okoli čolna in nad njim. Nikdar v življenju ne pozabim presunljive muke te strahote, ki sem jo občutil v tem trenutku. Lasje so mi stali pokonci, čutil sem, kako mi kri ledeni v žilah, srce mi je prestalo biti in ne da bi le za hip odprl oči in spoznal vzrok svoje plašnosti, sem telebnil nezavesten na tovariša. Ko sem se zavedel, sem bil v izbi velikega kitolovca »Peugnina«, ki je plul v Nautucket. Več ljudi se je sklanjalo nad mano in Augustus, bledejši od smrti, se je neprestano trudil in mi grel roke. Ko sem odprl oči, sta njegova hvala in veselje izzvala tako smeh kot jok vseh navzočih.

Tajnost najine rešitve so mi kmalu odkrili. Kitolovec nas je podrl; krožil je s toliko jadrji, kot so se jih pač drznili razpeti, proti Nautucketu, njegova smer je torej v pravem kotu križala našo. Več ljudi je gledalo s krova; opazili pa so čoln šele, ko se ni dalo več izogniti; svariili kliči so me tako neznansko prestrašili. Ogromna ladja nas je prejadrala (tako so mi pripovedovali), kot da bi zdrknila preko peresa in čoln je ni nič oviral. S krova jadrnice ni bilo kliča; v razsajanju vetra in valov je bilo slišati le nekaj rahlega, sikajočega, ko je slabočna barčica pred potopom podrgnila ob razdiralčevu podlajze; to je bilo vse. Kapitan (E. T. V. Block iz New-Londona) je menil, da je čoln brez jadrnika le razbitina in je nameraval brez podrobnejšega raziskavanja nadaljevati pot. Na srečo sta dva mornarja prisegla, da sta videla človeka ob krmilu, ki ga je morda še mogoče rešiti. Stvar je prišla v pretres, Block se je jezil in je zaklical čez nekaj časa, da mu ni treba paziti na jajčne lupine, ladja naj ne spremeni svoje smeri vsled takih neumnosti, in — če je bil kdo povožen, je to njegova lastna krivda — naj utoni prokleti. Henderson, prvi krmar, se je zanimal za zadevo in on in moštvo je bilo pošteno ogorčeno nad brezsrčnimi kapitanovimi besedami. Henderson se ni premagoval, ker je vedel, da ga bo moštvo podpiralo; povedal je kapitanu, da zasluži, da ga obesijo; on, Henderson, bo vzlic preteči enaki

kazni neposlušen njegovemu povelju. Obrnil se je vstran, odrinil Blocka (ki je prebledel in molčal), poprijel za krmilo in zapovedal: »Tesno ob zavezni strani! Moštvo je hitelo na svoje postojanke in manever se je sijajno posrečil. To vse je trajalo skoro pet minut in komaj je bilo mogoče še misliti na rešitev. Vendar so oteli Augusta in mene; zdi se, da sta rešitev privedla dva onih nepojmljivih srečnih slučajev, ki jih modrijan in pobožni ljudje pripisujejo božji previdnosti. Henderson je spustil v vodo rešilni čoln in je skočil vanj z onima, ki sta me videla ob krmilu. Prišli so ravno iz ladjinega zavetja (mesec je še svetlo sijal), ko se je ladja obrnila močno proti vetru in Henderson je ta trenutek zaklical, da naj veslajo nazaj. Nestrpno je ponavljal: »Nazaj, nazaj.« Mornarja sta ubogala, kakor hitro mogoče, a medtem je bila ladja s celo glavo v vetru vzlic vsem naporom moštva, ki je skušalo zmanjšati uporno ploskev. Henderson je zgrabil glavno verigo, kakor hitro se je približala, dasi je bilo to jako nevarno. Nov sunek je dvignil desni bok plovila skoro do podlajze iz vode, in tedaj je bil pojasnjen vzrok Hendersonove skrbnosti. Človeško telo je viselo na čuden način ob gladkem in svetlem dnu (Penguin je bil seela odelan z bakrom) in se je z vsakim ladjinim gibom zaletavalo vanj. Po mnogih brezuspešnih poizkusih (ladja je medtem nihala semtertja in čoln je bil skoro preplavljen) so me slednjič

Telefonske razmere v Sloveniji

Na vprašanje poslanca Gostinčarja glede telefonskih razmer v Sloveniji je minister pošte in telegrafa odgovoril sledeče:

Gospod poslanec! Na Vaše pismeno vprašanje od 30. maja t. l. o predmetu ureditve telefonskih razmer v Sloveniji in v zvezi z mojim odgovorom od 2. junija številka 34.503, mi je čast odgovoriti sledeče:

Za izmeno železne žice vseh telefonskih linij naštetih v predlogu trgovske in obrtne zbornice in Ljubljani od 19. aprila t. l., štev. 3758, potrebno bi bilo na osnovi aproksimativnega proračuna poleg ostalega materiala 98.600 kg bronaste žice od 4 mm in 124.600 kg od 3 mm. Skupni stroški za izmeno te žice znašali bi okoli 13 milijonov dinarjev, od katerih odpade samo na material 12.300.000 Din, ostanek pa na delavno moč.

Ker meni podrejeno ministrstvo ne razpolaga s temi količinami bronaste žice in ker iz Nemčije na račun reparacij ni dobilo niti najmanjše količine te žice, temveč samo železno, količina bronaste žice, katero je ministrstvo to leto nabavilo za gotove novce, bo pa komaj dovoljna za zgradbe najpotrebnejših direktnih telefonskih črt v naši kraljevini, med katerimi se nahaja v prvem mestu tudi zgradba telefonske linije Belgrad—Ljubljana in izmena železne žice na telefonski liniji Ljubljana—Bled, katere bodo izgotovljene še to leto — to mi je čast Vas obvestiti, da sedaj vsled pomanjkanja kredita za nabavo bronaste žice nikakor nisem v možnosti, da ugodim prošnji omenjene zbornice. Zavedajoč se, kako je dobro urejen telefonski promet korišten za našo industrijo in trgovino, je podrejeno mi ministrstvo obračalo največjo pažnjo na telefone v Sloveniji, kjer je tudi industrija najbolj razvita.

Zadnja leta je bilo zgrajenih na teritoriju ljubljanske poštne direkcije 752 km 695 m telefonskih prog za 3597 km 32 m telefonskih vodov in to izključno iz bakrene žice, otvorjenih je bilo 74 novih telefonskih postaj za celokupni javni promet.

Da podpira industrijo in trgovino je ministrstvo v Sloveniji zgradilo od ujednjenja do dane toliko telefonskih linij in to po večini iz bakrene žice, kolikor jih je bilo zgrajenih nekoliko desetletij pred ujednjenjem.

Zagotavljač Vas, da bom tudi v bodoče za telefon v Sloveniji imel dosti pažnje, prosim Vas g. poslanec, da sprejmete zagotovilo mojega odličnega spoštovanja minister pošte in telegrafa.

V. Vukičević l. r.

Politične vesti.

Velika dobrina. Z ozirom na govor poslanca Vrečka v parlamentu, ki je zahteval za Slovenijo na poštah nakaznicah slovensko besedilo in izjavil, da se bodo Slovenci odločno upirali vsakemu posrbljevanju, je zapisal »Slovenski Narod« sledeče besede: »Pa klerikalni voditelji dobro vedo, da je skupna država, s skupnimi jezikovnimi določili, s skupnim uradnim jezikom itd. velika dobrina.« »Narod« torej ne zahteva nič več in nič manj, naj se Slovenci posrbimo, ker je skupni jezik itd. velika dobrina. Kadar se bo pa izpolnila želja dr. Kramarja, da bodo vse slovanske države ujednjene, bo pa »Narod« zopet zahteval, naj se vsi porusimo

in prinesli na krov. Nataknil sem se namreč na žebelj, ki je prodril skozi baker, ko sem zdrsnil pod ladjo. Žebelj je prevrtil ovrtnik zelenega platnenega suknjica in tilnik, se prerinil med dvema kitama in za levim uhljem prodril. Položili so me v postelj, dasi ni bilo videti življenja v meni. Zdravnika ni bilo na krovu, vendar se je kapitan jako potrudil zame — da bi zadovoljil za svoje prejšnje obnašanje.

Medtem je Henderson spot odrl od ladje, čeprav se je veter stopnjeval v hudournik. Čez nekaj minut je opazil par ostankov čolna in kmalu nato mu je zadrževal tovariš, da v viharjevih presledkih išči klicanje na pomoč. Vzlic mnogim signalom, s katerim jih je Block pozival k povratku, so pogumni mornarji neutrudno nadaljevali svojo iskanje. Komaj je verjeti, da je tako slaboten čolnik ušel tudi le za trenotek preteči pogibelj. Bil je pač zidan za lov na kite in opremljen z zračnimi škrabami (tako se mi zdi), kakor jih rabijo pri rešitvah čolnih ob obali Walesa.

Po daljšem brezplodnem iskanju so slednjič sklenili, da se vrnejo. V tem trenutku je zazvenel utrjen klic od črnega predmeta, ki je mimo splaval. Kmalu so ga dohiteli. Bil je polkovr »Ariel«. Poleg je visel v smrtnem strahu Augustus. Privezan je bil z vrvo na plavajoči krov. To vrv sem, kakor se boste spomnili, ovil okrog njega in jo pritrdil na obroč, in očitno ga je to rešilo. »Ariel« je bil lahno zidan in pri potopu se je razpolovil; palube je dvignil val, ki je vdrl in Augustus je na način ušel strašotti smrti.

(Dale sledi.)

(ali pa porušimo), ker je skupni jezik »velika dobrina«. Da je lasten, materin jezik velika dobrina, to je seveda za »Narod« postranska stvar. Lasten jezik je dober kvečjemu za »klerikalce«. Mi pa, ki smo imenitni in kulturni in »napredni« in vsi prožeti nacionalnega mišljenja, pa trdimo, da je »skupen jezik« velika dobrina, zlasti za Slovence na Koroškem in v Julijski Benečiji. »Slov. Narod« bo kmalu postal kakšen »veliki čelnik« pri Mussolinijevih fašistih. Tozadevno notico je objavil »Narod« že predčerašnjim in mi smo čakali nalašč, kakšen bo odziv z ozirom na obmejne Slovence. A glej, ne manjka nihče vseh — molčalo je »Jutro«, molčale »Jutrzanje Novosti«, molčali vsi...

+ Kolečajo. — Kdo koloča? »Narod« pravi, da koločajo »klerikalci« ter ne vedo ne sem ne tja. Mi pa poznamo v Ljubljani neki list, ki piše danes za demokrate, jutri za samostojne kmete, potem za radikale, potem za kuluk itd. Ali ne vedo pri »Narodu« za ta list? Če ne vedo, jim povemo, kje izhaja: V Knafljevi ulici št. 5. Ta list je edini list v Sloveniji, ki razširja »zdravo javno mnenje«. Kdor pa použije le eno porčijo tega »zdravega javnega mnenja«, mora kar tri tedne obležati, po možnosti kar v lekarni...

+ Tri glavna načela za sporazum. — »Narodov« dopisnik navaja sledeče tri glavne točke za sporazum med radikali in revizionisti, ki mu jih je bil baže zaupal neki radikalski poslanec: Nedotaknjenost narodnega in državnega edinstva, ohranitev monarhističnega principa in ohranitev enotnega in skupnega parlamenta. — Z drugimi besedami: Radikali zahtevajo po »Narodu« enostavno kapitulacijo revizionistov pred vidovdanskim ustavo. Kapitulacija pa ni sporazum.

+ Ze komaj čakajo! Oni okoli »Naroda« namreč. Pa ne na zboljšanje valute, tudi ne na pravično davčno obremenitev Slovenije, tudi ne na pravično uporabo državnega denarja za Slovenijo — o ne, na to »Narod« ne čaka. Pač pa željno pričakuje tistega dne, ko bo proglašen nad »klerikalce« v Sloveniji zakon o zaščiti države, ko bo dr. Korošec zaprt, ko bo premoženje gospodarskih »klerikalnih« zavodov konfiscirano kakor Delavski dom na Turjaškem trgu itd. To so skrbi, ki tarejo »Naroda«. Kajti takrat, ko »klerikalcev« več ne bo, bo lahko »Narod« s ponosom objavil po možnostih v cirilici tiskan uvodni članek naslovljen na belgrajsko vladu, kjer bo v izbranih besedah povedal, da leži »cela Slovenija«, broječa pet mož okoli »Naroda«, na kolenih pred svojimi maliki... Nekoč je sicer pel neki Prešern nekaj o nekem Slovincu, ki že mori Slovence brata, toda tisti Prešern je bil Slovenec in ni znal »čisto srbske«, zato ga sploh ni več prištevati med pesnike...

Dnevne novice.

— Petindvajsetletnico mašništva bodo letos praznovali sledeči duhovniki ljubljanske škofije: Ažman Andrej, katehet meščanske šole v Ljubljani; Cemažar Franc; Hartman Jožef, župnik v Blagovici; Janc Ivan, župnik na Colu; dr. Ivan Knific, profesor v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu; Knol Adolf, župnik v Krašnji; Koželj Fr., župnik v Zapogah; Kržišnik Jožef, profesor v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu; Lavrič Andrej, dekan v Vipavi; Rebolj Blaž, župnik v Doberniču; Schauer Avgust, župnik v Koprivniku na Kočevskem; dr. Zore Ivan, univerzitetni profesor v Ljubljani in Zupančič Franc, župnik v Starem trgu pri Kočevju. Sešli se bodo 18. julija v knezoškofijskem zavodu v St. Vidu.

— Vidovdan. Pokrajinska uprava razglašja: V četrtek, dne 28. junija 1923, na Vidovdan, ki se praznuje kot spominski dan promitnih boriteljev za vero in domovino, se bo v tukajšnji stolici ob 10. uri daroval slovesni rekviem. Istega dne se vrši v pravoslavni kapeli služba božja ob 9. uri. V evangelijski cerkvi je bogoslužje ob 10. uri. V državnih uradih se tega dne ne vrši služba. Delo v industrijskih, trgovskih in obrtnih obratih naj dopolne počiva. Prebivalstvo se vabi, da okraši svoje hiše z državnimi in narodnimi zastavami.

— Škofijska gimnazija v St. Vidu nad Ljubljano je imela koncem šolskega leta 307 dijakov. Dovolilo jih je razred z odlično 81, z dobrim uspehom 183, ponavljavni izpit so dovolili 34 dijakom (23 iz enega predmeta, 11 iz dveh predmetov), razreda ni dovršilo 6 učencev, neizprašani so ostali 3.

— Kamniška železnica. Od 1. junija t. l. prihaja dopoldanski vlak iz Kamnika pet minut pred eno. Svoj čas je prihajal ob 11. uri, da se je lahko še kaj opravilo dopoldne po uradih; zakaj ta sprememba? Vlak sedaj nima zveze ne proti Raketu, ne proti Mariboru, ne na Gorenjsko. Ali res ni nikogar, da bi temu odpomožel?

— Plače okrožnih zdravnikov. Na pripombo poslanca Kremžaria v narodni

skupščini, da okrožni zdravniki že od 1. januarja t. l. niso prejeli nikakih plač, je odgovoril minister narodnega zdravja, da je iskati vzrok v okolnosti, da zakon o pokrajinskih oblasteh še ni stopil v veljavo. Ministrstvo narodnega zdravja pa bo storilo vse, da se odobre in nakažejo plače okrožnim zdravnikom. Sanitetni šef dr. Katičič pa pravi v okrožnici z dne 6. februarja t. l., da so glasom dopisa ministrstva narodnega zdravja z dne 25. decembra 1922, št. H. 45.379, novi krediti že odobreni in se bodo prejemki najbrže v kratkem zopet izplačevali. To najbrže kmalu bo pa v par dneh že prekoračil šest mesecev. Živio kuluk!

— Orjuna pred sodiščem. Včeraj se je vršila pred deželnim sodiščem v Ljubljani sodna obravnava proti predsedniku Orjune inž. Kranjcu in tajniku Galzigni radi grozilnega pisma uredništvu »Slovenca«. Obtožbo je dvignilo drž. pravd. po § 99 k. z. Oba obtoženca sta se zagovarjala, da s pismom nista nameravala groziti, ampak le — pomirjevalno vplivati na razburjene Orjunaše. Kot priča je bil zaslišan glavni urednik »Slovenca« Fr. Smodej, ki je izjavil, da smatra pismo za grozilno, kar potrjuje tudi grozilna pisava »Orjune« v istem času »o sicilijanskih večerih« in »št. jernejški noč« v zvezi z napadi na uredništvo »Slovenca« in Jugoslovansko tiskarno. Sodni dvor je bil družega mnenja in senatni predsednik g. sodni svetnik Antkoga je obtoženca opustil iz razlogov, ker sta odločno zanikala grožnjo, dasi bi se iz pisma samega moglo sklepati na grožnjo. — Zdaj so Orjunaši mnenja, da ne bodo pošiljali več grozilnih — pisem, samo pisem...

— Orjunaši — vojaški dezertjerji. Mariborska »Straža« poroča: »Več mariborskih orjuncov se je odtegnilo vojaški službi s pobegom v Italijo. Javili smo že, kako je marsikateri orjunc ušel vojaški dolžnosti s tem, da je odlagal z opcijo za našo državo. Vojni okrug mariborski pa je pri zadnjih pozivih dognal, da je sfrčalo v blaženo italijansko domovino nekaj takih orjunkskih junakov, ki so optirali za Jugoslavijo, a pri vpoklicu je morala policija izjaviti: Se je preselil iz Maribora v Trst. Objavili bomo imena teh junakov, da bo javnost lahko videla tudi praktično jugoslovansko teh orjunkskih junakov«.

— Iz Ribnice. Naša meščanska šola je izven nevarnosti, da bi propadla. Dne 8. t. m. je prišel gradbeni odbor šole z zgradbo poslopja zanjo. — Na lepem prostoru tik deske osnovne šole se bo dvigalo novo poslopje posvečeno kulturi in napredku. — Ogromna je žrtev trga Ribnice in posojilnice, ki jo zidata z lastnimi sredstvi. To bo prva nova meščanska šola Slovenije v kras trgu, v ponos naše lepe doline. Dal Bog, da bi bila zidana primerno zahtevam bodočnosti in nalogi, za katero je namenjena. — Zgrešena stavba deske osnovne šole ji bodi v opomin, kakšna moderna šola ne sme biti. — Upam, da pridemo s šolskim letom 1923-24 do četrtega (nastavnega) razreda in ne bodo begali učenci (učenke) dovršenega III. razreda po svetu kot leni. — Šolsko leto 1922-23 se zaključilo na Vidovo 28. t. m. Vpisovanje v prvi razred bo na praznik sv. Petra in Pavla ter 1. julija t. l. vsakokrat od 8.—12. ure v pisarni ravnateljstva na deski osnovne šole. Sprejema se v prvi vrsti deski — uspehom dovršeni peti razred (šol. leto) osnovne šole. Sprejema se v prvi vrsti deski — a tudi deske. — Otroci, doma iz občin, ki šole ne vzdržujejo — plačujejo po upravnem odboru vsakoletno določeni znesek k vzdrževanju šole. — Ob sklepu leta naj pridejo starši in prijatelji šole ogledat si delo otrok in trud učiteljskega in razstavljenih izdelkih učencev in učenk.

— Poštni avtomobil med Krškim in Novim mestom. Poštna zveza med Krškim in Novim mestom se je v toliko izpremenila, da odhaja sedaj poštni avtomobil iz Krškega ob 7. uri in prihaja v Novo mesto ob 9. uri 30 minut, odkoder se vrača ob 12. uri ter prihaja v Krško ob 14. uri 30 minut.

— Iz Žužemberka nam poročajo. Ze nekaj časa sem nimamo več redne poštne zveze z ostalim svetom, dasi je naša občina tako velika in poslujejo v trgu državni uradi, ampak odhaja poštni voz s stiškega kolodvora za Krko, Zagradec in Žužemberk vsak drugi dan ter se vrača iz Žužemberka isti dan nazaj na kolodvor v Stični, kjer se oddajajo poštne pošiljke ambulančnemu uradniku. Vsakdanje poštne zveze pogrešamo zlasti trgovci in pa naročniki ljubljanskih dnevnikov. Kaj nam pomagajo vsi selaki listonoši, če pa pošta ne pride. Sicer nam je obljubljeno, da dobimo v bližnji bodočnosti redno poštno zvezo, ali odločitev leži v Belgradu, a iz Belgrada v Slovenijo je, kakor znano, silno daleč.

— Iz Trbiča. Dne 17. t. m. je bil ustanovni občni zbor kolektivne zadruge vseh rokodelskih obrtov, kateri še nimajo svoje lastne zadruge, za cel sodni okraj Trbič. Zborovanje je otvoril pri pričačkovano veliki udeležbi g. Papov, načelnik Obrtne zveze v Trbiču. Nato je pojasnil položaj obrtništva in potrebo po organizaciji g. Jože Sitar iz Križev. Nadalje je razložil pomen zadruge, obrtni zakon, služnost v organizaciji in potrebo bolniških blagajn in zavarovanje za starost in onemoglost gosp. Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani. Izvolil se je naslednji pripravljalni odbor: Primožič Aug., mizar, Trbič, Sitar Jožef, mizar, Križ, Markič Andr., kijačavničar, Trbič, Zupan Simen, kovač, Trbič, Vajlavac Ivan, krojač, Trbič, Lasnig Boštjan, pek, Trbič in Perčič Peter, kolar, Sebenje.

— Društvo upokojenega učiteljstva Slovenije v Ljubljani bo imelo svoje občno zborovanje letos v četrtek, dne 5. julija na Cirila in Metoda dan v 1. mestni šoli na Ledini, Komenskega ulica 19. Začetek ob 8. popoldne.

— Nova poštna zveza Ljubljana—Trbič. Po ministrski naredbi se uvede s prvim dnem julija na progi Ljubljana—Kranj—Trbič potujoča pošta Ljubljana—Trbič 70. Odhajala bo iz Ljubljane ob 6.47, iz Kranja 8.5 in bo prihajala v Trbič ob 9. uri. Ambulanca Trbič—Ljubljana 70 bo odhajala iz Trbiča ob 19.17, iz Kranja 20.48 in bo prihajala v Ljubljano ob 21.45 minut.

— Absolventje Slov. trg. šole v Ljubljani letnika 1911-12 se udeležijo desetletnice absolventov letnika 1918. Obvezne prijave naj se vpošljejo najkasneje do 1. julija t. l. na naslov: Franc Rosman, ravnatelj Mesne hranilnice, Radovljica.

— Poštna vest. Popisni okraj Ostri vrh, občina Čebaljica se izloči dne 1. julija t. l. iz okoliš pošte Selca nad Škofjo Loko in priklipi pošti v Zelenikih, ter se uvrsti v okoliš selskega pismonoše, ki bo pri svojem obhodu od torkih, četrkih in sobotah dostavljal poštne pošiljke tudi prebivalcem tega kraja.

— Karte s privitim rebom niso dopisnice. — Nekateri trdijo in podjetja uporabljajo privatne izdelane dopisnice, katerih spodnji rob, na katerem je zapisan naslov, je zapojen brez polovice sprejete strani dopisnice in nalepljen ali pa samo s znakami pritrjen na dopisnico. Take karte ne odgovarjajo določilom I. dela pravilnika, člen 18, točka IV, zato je ministrstvo pošte in telegrafa z odlokom štev. 31245 od 22. maja t. l. odredilo, da zaradi mogočih zlorab ministrstvo takih dopisnic ne pripoznava za dopisnice in da jih morajo pošte smatrati za pisma.

— Cerklje. V nedeljo, dne 1. julija popoldne priredi Izobraževalno društvo v Cerkljah ob priklipi svoje 20 letnice in »Oreki« ob svoji 10 letnici spominsko slovesnost. In sponoru je več govorov, javna telovadba članov, članic in naraščaja. Nastopili bodo gorenjski odseki. Po telovadbi je na vrtu g. Murnika ljudska veselica. Prijatelji izobrazbe in poštene zabave se vlijudno vabite na to slovesnost!

— Zvišanje nekaterih telefonskih pristojbin. Vsled odredbe ministrstva pošte in telegrafa se je z 11. junijem t. l. pri nekaterih skupinah telefonskih naročnikov zvišala pristojbina za inštalacijo glavnih in zunanjih stranskih postaj od 1200 dinarjev na 2000 Din. Hkrati se je zvišala pristojbina za inštalacijo pomožne (hišne) centrale in sicer za inštalacijo pomožne centrale, ki ima 1 do 3 sporedne zveze od 250 Din na 500 Din če ima pomožna centrala 4 do 10 zvez od 300 Din na 750 dinarjev in če ima več ko 10 številok od 500 na 1000 dinarjev. Poleg tega zneska je treba plačati tudi inštalacijsko pristojbino v zvišanem znesku 2000 dinarjev. Za vsa telefonski vod ki veže pomožno centralo s telefonske centrale. Pristojbina za inštalacijo sporednih aparatov signalnih zvoncev in za aparate za ojačevanje toka, se je zvišala od 200 dinarjev na 300 Din. S 1. julijem t. l. se zvišajo tudi govorilne pristojbine v medkrajevem prometu in sicer v I. pasu od 10 Din na 15 Din, v II. od 15 Din na 20 Din, v III. od 20 Din na 25 dinarjev in v IV. od 25 Din na 30. Din za pogovor od 3 minut.

— Novo izrebane številke književne tobole Jugoslovanske Matice so: 80, 82, 57, 40, 74, 81, 7, 12, 90, 10, 48, 83, 62, 68, 6, 65, 85, 18, 51, 71, 47, 47, 88, 9, 88, 37, 63, 60, 28, 89, 70. — Te dni se bodo razposlali vsi dobili kvaterne in činkvina. s čemer obenem namenjamo, da se vsi dobili, razen tobole izrpani. Ako kdo na danes objavljen številke zadane kak činkvin, ni treba karte pošiljati, ker je zato že prepozno. V slučaju, da zgoraj navedene številke še ne prinesejo tobole, bomo kmalu žrebali in priobčili nove.

— Čebelarska podružnica v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo, dne 1. julija t. l. s svojimi člani izlet iz Zagorja na Savo. Zbirališče ob 6. uri zjutraj na kolodvoru v Zagorju. Iz Save gremo peš čez Breg, kjer si ogledamo Bernikov čebelnjak, nato v Litijo k sodnemu predstojniku Žigonu, odtod oddidemo na Gornji Log k Mesar-Humekovem čebelnjaku.

— Imenitno vremensko prerokovanje. V nekem hrvatskem listu smo našli to-le vremensko prerokovanje z ozirom na sedanje deželno vreme: »Kadar se bodo oblaki razpršili in bo zopet sijalo solnce, bomo imeli zopet lepo in toplo vreme«.

— V Stangi pri Litiji — romarska cerkev sv. Antona — se razpisuje s 1. julijem 1923 služba organista in cerkvenika. — Pogoj: Oženjen, izvežban cecilijanec, zglednega življenja, vešč poljedelec, trezen in skrben za cerkev, ima v Stangi lepo preskrbo. — Nastop čimprej! — Župni urad v Stangi, p. Litija.

— Pekatete, najcenejše testenine. To potrjuje vse gospodinjice, ki so napravile poskušnjo s tem, da so skuhale obenem te in druge testenine. »Pekatete« so se vedno zelo nakuhale. Ljubljence strojepiscev edinele »Stoevers«. Zastop Ljubljana, Selenb. nl. 6-1.

Primorske novice.

p Proti slovenskim županom. »Goriška Straža« je izvedela, da je videmski prefekt Pisenti izdal odlok, s katerim odstavlja župana pri Sv. Luciji: g. Antona Mikulža. Oblast očita županu protislovensko mišljenje in neki spor z orožniki. G. Mikulž je eden najboljših in najodličnejših slovenskih županov na Goriškem in je bil od pristašev vseh strank soglasno izvoljen na svoje mesto. Veliko je delal tudi na organizacijskem polju in bil v vsakem pogledu ljudstvu močna opora. Zato mora iti.

p Volivni štrajk. Dne 18. t. m. bi se bile imele vršiti občinske volitve. Toda ker je bilo fašistov premalo, popolari pa

zaradi fašističnega terorja niso smeli samostojno nastopiti, sporazum se pa tudi ni dal doseči, ni bila vložena nobena volivna lista in popolarji so pozvali volivce, naj ne gredo volit in počakajo boljših časov. Tako se je tudi zgodilo, in volivna komisija je volivni dan prebila s čitanjem časnikov.

Prometna zveza med Avčami in Ročjem prekinjena. Most med Ročjem in postajo v Avčah se je minoli teden podrl. Promet je prekinjen.

Koroške novice.

K Veleizdaja. Pred pol letom je nekdo raztrosil med koroškimi Slovenci neke letake, vsled katerih so Nemci zagnali velik hrup, češ, da so veleizdajski. Po vseh zavednih slovenskih hišah so se vršile hišne preiskave. Pri domačem sinu obče spoštovane družine Gabriel v št. Janžu v Rožu so res našli pet takih letakov. Takoj so fanta vrgli v ječo in ga izpustili šele na posredovanje slovenskega deželnega poslanca. Nato je bilo vse tiho. Sedaj pa je fant naenkrat dobil obtožnico zaradi veleizdaje! Obtožnica označuje njegove starše kot »jugoslavisch orientiert«. Nemško sovraštvo ima zopet priliko, da si vsaj nekoliko oddihne.

k Lep napredek. Dne 1. julija t. l. bodo v Brdu v Ziljski dolini na slovesen način otvorili novo elektrarno planinske družbe »Brdo«. Družbo so si ustanovili tamkajšnji Slovenci in prilagodili pravila popolnoma potrebam kmetijskega in obsega stanu. Električna po poleg razsvetljave gonila več žag in mlinov.

Štajerske novice.

š Brežice. Dne 29. t. m. na praznik Sv. Petra in Pavla se vrši v Brežicah, Vidmu, Rajhenburgu in Sevnici cvetlični dan, katerega čisti dohodek je namenjen izrednodobrodelnemu namenu. Polovica dobička gre v korist Rdečega križa v Ljubljani, druga polovica pa fondu brežiške javne bolnice za podporo tistih bolnikov revežev, ki zapustijo bolnišnico brez vsakih sredstev. Z ozirom na ta posebno šloveljubi namen se naproša občinsko, da dore volje podpira to akcijo.

š Zrelostni (višjetelčni) izpiti na drž. gimnaziji v Mariboru. ki jim je predsedoval gimnazijski ravnatelj dr. Josip Tominec, so se vršili od 19. do 23. junija. Izmed 33 kandidatov (med njimi 4 realni gimnazijci) sta bila 2 zavrnjena, 2 ponavljata izpit iz enega predmeta, ostali so prestali izpit uspešno. Novi predpisi ne poznajo odlik; po prejšnjih predpisih bi imeli odličan uspeh Maister Hrvoj, Podlesnik Vladimir in Tominec Josipa; uspešno so izpit dovršili nadalje: Bajlec Fran, Dožar Nada, Gorup Josip, Grossman Božena, Jereb Bogdan, Kolenc Fran, Košuta Josip, Krulc Fran, Pipuš Iskrin, Razboršek Ludovik, Škerjanc Srečko, Strnad Ivan, Sijanec Milan, Trampuš Josip, Vehovec Alojzij, Vodeb Slavko, Vospornik Ivan, Zelenko Milan ter realni gimnazijci: Danev Emil, Glaser Milka, Živice Ivan. Kakor kažejo imena so bile med izpizniki 4 kandidatkinje.

š Posledica neprevidnosti. V pondeljek popoldan je bil iz mariborske bolnice odpuščen 95 letni starček Ivan Tominec iz Limbuša pri Mariboru. Po tržaški cesti se je vračal proti domu. Po isti cesti privozi neki hlapec iz št. Janža na Dravskem polju. Gluhi in slabovidni starček vozniaka ni opazil in voznik tudi ne starčka. Starčka je povozil, da je moral nazaj v bolnico. — Iz neprevidnosti je povozil Jože Golovinskih s kolesom 84 letno ženo Genovefo Wöcker, ki je dobila pri padcu težke poškodbe.

š Velik vlom. V noči od 18. na 19. junija 1923 so neznani zločinci vlomili v trgovino Antona Bizjaka v šmartnem ob Paki in odnesli blaga v vrednosti 197.184 K.

š Tatvine. Učiteljci Justini Kramerjevi v Zastavljah pri Šmarju pri Jelšah so neznani tatovi odnesli razno blago v vrednosti 30.700 K. — Zidar-skemu pomočniku Josipu Komerickemu v Celju je bilo ukradeno 5000 K vredno kolo. — V Celju je bilo ukradeno Pavlu Česniku 7000 K vredno kolo. — 3 gonilni jermenji, vredni 16.000 K so bili ukradeni Viljemu Prejmu na Polzeli.

Gospodarstvo.

VSEM INDUSTRIJALCEM, TRGOVCEM IN OBRATNIKOM.

Z naglimi koraki se bliža otvoritev III. ljubljanskega vzorčnega velesejma, bližajo se dnevi trumfa in samozvesti naše domače industrije, obrti in trgovine, katera bo na sejmšišču zopet pokazala strmečim očem dela enega trudapolnega in izredno težkega leta. Naši pridobitveni krogi dobro vedo upoštevati pomen ljubljanskih velesejmov in se pridno priključajo k udeležbi, vendar pa se še dobe omahljivi, ki čakajo s svojo prijavo do zadnjega trenutka, ko je največkrat že vsled pomanjkanja razstavnega prostora prepozno.

Ljubljanski velesejmi so dvignili Ljubljano do slovesa velesejmškega mesta in s poštivovalno propagando je se posrečilo, da danes v inozemstvu Ljubljano dobro poznajo, kar poprej ni bilo. V južnih krajih naše države se je pričela upoštevati slovenska industrija, obrt in trgovina in marsikateri trajne trgovske zveze so se ustanovile, sklepele in ojačile na sejmšišču.

Naloga in dolžnost industrijalca, obrtnika in veletrgovca je, da se udeležijo III. velesejma, ker samo z združenimi močmi vseh zamoremo našo največjo narodno gospodarsko manifestacijo kar bajejajnoje prirediti, povzdigniti še bolj naš sloves in pokazati kaj zamoremo na industrijskem in obrtnem polju, ter da bo kmalu prišel čas, ko ne bomo v Jugoslaviji več odvisni od inozemstva. **Če pa je treba, poizkusimo, vseh pridobitee**

nih krogov in si vzemimo za zgled naše severoslovenske brate Čeha. Posebno letos je to želeli, ker vlada izredno zanimanje s strani kupcev iz vseh krajev, kateri se že sedaj javljajo v velikem številu in smo valednega prepričani, da se bodo dosegli lepi kupčijski uspehi ter tako zopet malo oživil našo trgovino, ki se nahaja še vedno v stagnaciji.

Da se olajša delo velesejmškemu uradu, se prosijo vsi, da nemudoma dopolnijo prijavnice, ker se zamore potem pravočasno prijeti z razdeljevanjem prostorov in upoštevati želje posameznikov. Z informacijami Vam je na razpolago velesejmški urad na razstavišču ob Gosposvetski cesti.

Dotične tvrdke, ki so se prijavile, da zgrada na sejmšišču III. ljubljanskega velesejma lastne paviljone, opozarjamo, naj s tozadevnimi deli čimprej začno in ne čakajo na zadnje tedne pred otvoritvijo. Takrat bodo razne stavbene in druge tvrdke tako zaposlene da pravočasna izgotovitev ne bo mogoča drugače kot s pomočjo nadurnega dela, kar bo vse podražilo. Čim prej kdo začne z delom, tem manjše stroške bo imel.

g Kdo odločuje o prometu s denarjem? Pred kratkim smo čitali, da pošte ne sprejemajo avstrijskega železnega drobila po 20 vinarjev, t. j. 5 par. Zakaj ne? Ali ni več v veljavi, ali ga finančna uprava še sprejema? Da bi bil razveljavljen ta drobil, ni bilo čitati. Nadalje: Vsak je dolžan sprejeti po 100 novčanic po 1 Din, pol in četrt Din; pošte pa le po 50 oziroma 40 kosov Zakaj ta izjema pri pošti?

g Žitni trg. Na novosadski produkti borzi so bile cene žit sledeče: pšenica 441,25 Din, ječmen 290 Din, oves 306,25 Din, koruza 262,5—267,5 Din, rižol 640 Din, pšenična moka št. 0 6,65—6,67 Din, št. 2 6,35 Din, št. 5 5,70 Din, št. 6 5,00 Din, št. 7 4,25—4,30 Din, mekinje 135 Din. — Tendence je ustaljena.

g Državni kurz za julij je določen tujim valutam sledeče: napoleonor 310 Din, dolar 85 Din, 100 fr. frankov 530 Din, 100 šv fr. 1530 Din, 100 drahm, 240 Din, 100 lir 390 Din, 100 mark 0,07 Din, 100 šil. kron 260 Din, 100 ogrskih kron 1 Din, 100 lei 42 Din 100 levov 100 Din, 100 peset 1260 Din, 100 hol. gld. 3400 Din, 100 danskih kron 1535 Din, 100 avst. kron 0,12 Din, 100 p. m. 0,07 Din.

g Pristojbine za triška skladišča cenejše. — Italijanska vlada je votirala pet milijonov lir v svrhu povečanja blagovnega prometa Trsta z ostalimi državami. Vsled te dotacije so postale pristajniške pristojbine znatno cenejše. Posebno je šla ital. vlada na roko češkoslovaškemu blagovnemu prometu s tem, da je znižala pristojbine za 20 do 40 odstot. — Pri Italiji bi se morala Jugoslavija učiti.

g Novi veliki železni rudniki v Rusiji. Moskovska brzjavna agencija poroča, da so odkrili v Kurski guberniji velike skladišče železne rude. Poskusna vrtanja so dosegla globino do 200 metrov. Ruda, ki so jo našli, vsebuje do 41 procentov železa. Samo eno doselej preiskano rudno polje meri 250 kvadratnih kilometrov, ugotovili pa so še štiri polja, ki še niso preiskana.

g Življenje v Rusiji se razvija, kakor pripovedujejo iz Rusije ravnokar došli potniki, normalno. Potuje se udobno, samo vizum se jako težko dobi. Na papirju so prvi, drugi in tretji razred odpravljeni ter je vpeljan enoten razred, v resnici pa obstoji še vedno razredna razlika s tem, da sta vpeljana dva vrsti vlakov. In sicer »trdic vlaki za navadne potnike, »mekhik vlaki pa za boljše potnike s spalnim in jedilnim vozom. — V Moskvi se živi tako kot v Parizu in na Dunaju. Dobi se vse. Samo življenje je dražje, tudi dražje kakor sedaj na Dunaju.

g Povišanje carinskega aggia v Nemčiji. Za dobo od 17. junija do 3. julija je povišala Nemčija carinski aggio na 2.146.300 odstot.

BORZA.

Zagreb, 26. junija. (Izv.) Devize: Pešta 1,02 do 1,06, Berlin 0,0775—0,0820, Italija 4,0150 do 4,0250, London 417—419, New-York 90—90,50 (dolar 88,50—89,50), Pariz 5,5250—5,60, Praga 2,72 do 2,74, Dunaj 0,1265—0,1267, Curih 16,10—16,15.

Curih, 26. junija. (Izv.) Devize: Pešta 0,0650, Berlin 0,0044, Italija 2,467, London 25,84, New-York 560,50, Pariz 34,45, Praga 16,75, Dunaj 0,0078 (n. a. K. 0,0079), Sofija 6,10, Beograd 6,35, Varšava 0,0057.

Dunaj, 26. junija. (Izv.) Devize: Pešta 7,55, Berlin 4,45050, Italija 3121, London 826900, New-York 70850, Pariz 4330, Praga 2125, Curih 12865, Sofija 759, Beograd 804, Varšava 0,70.

»Strokovne zveze javnih nameščenecv«.

Dne 4. julija 1923 se vrši ustanovni občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščenecv« v prostorih Konsumnega društva Kongresni trg 2 (klet). Začetek ob 8. uri zvečer.

Dnevni red:

1. Otvoritev in poročilo pripravljalnega odbora.
2. Čitanje pravil in sprejetje poslovnika.
3. Določitev prispevkov in podpor.
4. Volitev načelstva, strokovnega odbora in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Če bi ob napovedani uri občni zbor ne bil sklepčen, se čez pol ure vrši nov z istim dnevnim redom in na istem prostoru. Pripomni se še enkrat, da znaša kadencična doba za one člane, ki pristopijo do občnega zbora samo 3 mesece nasprotno za one po občnem zboru pa 6 mesecev.

Kdor želi pristopiti, naj se oglasi v »Jugoslovanski strokovni zvezi« v Ljubljani. Stari trg 2/L, kjer se sprejemajo pri-

glasi vsaki dan od 8. do 12. in od 15. do 17. ure, izpolni in podpiše pristopnico ter plača pristopnino 5 Din in (do občnega zbora) pispevek 5 Din.

Izven Ljubljane stanujoči naj zahtevajo pismeno pristopnico, da se jim pošlje tiskovino in pošto položnico.

V združitvi je bodočnost!

Pripravljalni odbor.

Ljubljanske novice.

lj Opozarjamo in ponovno vabimo na občni zbor Ljublj. dijaške in ljudske kuhinje, ki bo danes ob petih popoldne v I. nadstropju Jugoslovanske tiskarne. — Odbor.

lj Ustanovni shod »Kuratorija za slepce«. Društvo »Kuratorij za slepce«, čigar pravila so od vlade odobrena, ima ustanovni shod danes, v sredo, 27. junija, popoldne ob petih v »Dobrodelni pisarni«. Zeleti je, da se priključijo mnogo udov. Članarina znaša 10 Din, ustanovnina 500 Din.

lj Mestno kopališče na Ljubljani. Ker je Ljubljana brez kopališča, se je odločila sedanja občinska uprava, da zgradi moderno kopališče na Ljubljani. Zgraditi ga namerava na desnem bregu Ljubljane nad Malim grabnom, da bodo imeli obiskovalci tudi popoldansko solnce in ker čolnarji ob levem bregu vlačijo čolne navzgor. Dohod bo z Ižanske ceste po parceli, ki jo dobi občina potom zamenjave od posestnika Iv. Ogrina. Občina se je odločila za plavajoče kopališče. Imelo bo dve plavajoči košari, ki bode ob bregu z žično vrvjo in piloti zasidrani. Prva košara bo dolga 24 m in bo imela en oddelek za otroke, druga pa za stoječo kopel. Druga košara bo dolga 30 m in globlja ter pripravna za plavanje. Solne kopeli bodo na nabrežini, dvignjene za 30 cm nad terenom in napravljene iz desk. Kopališki prostor meri 2500 m², ki bo obdan deloma s kabinami, katerih bo okoli 70. Razen kabin bo tudi skupni garderobni prostor z omaričami, kamor bo moral vsak zakleniti svojo obleko. Nadalje bo imelo kopališče še vodovod, buffet in prhe. Kopališče se deli na moški in ženski oddelek. Z zgradbo kopališča se prične že prihodnji teden in mora biti gotovo do konca julija.

lj Barje in mestno kopališče ob Ljubljani. Barjani z veseljem pozdravljajo namero mestne občine, zgraditi ob Ljubljani javno kopališče, ker bo s tem kopališčem dana tudi Barjanom prilika, da uporabljajo socialno-higijenične naprave mestne občine, kar jim je bilo do danes onemogočeno. Pri tem pa imajo še eno željo, da se podaljša vodovod, ki se bo moral napeljati po Ižanski cesti do kopališča, še nekoliko naprej po Ižanski cesti. Tako bi Barjani prišli do pitne vode. Upamo, da bo klub občinskih svetnikov SLS storil vse, da se uresniči ta goreča želja Barjanov.

lj Obrtna šola na Rakovniku razstavi v dne od 28. junija do 2. julija risbe in izdelke učencev mizarskega, krojaškega in čevlarskega oddelka. Prostor razstave bo v prvem nadstropju novega poslopja. Pričakuje se, da bo razstava v primeri z lansko kazala precejšen napredek. Vstop vsakomur prost.

lj Zvišanje ponočnega davka dovoljeno. Pokrajinska uprava je mestni občini ljubljanski dovolila, da pobira od 23. junija do konca tek. leta po gostilnah in kavnarnah od vsakega ponočnega gosta po 1 Din. davka.

lj Upravni škandal v dohodarstvenem uradu. Neki član direktorija dohodarstvenega urada ljubljanskega je ugotovil sledeči upravni škandal: Bivši ravnatelj dohodarstvenega urada vitez pl. Grasselli je bil upokojen 1. julija 1922. V uradni omari in v predalu uradne miznice je pustil zaprete razne akte dohodarstvenega urada. Sedanji ravnatelj dohodarstvenega urada J. Zupan je vladnemu zastopniku na magistratu precej po Grassellijevi upokojitvi poročal, da mu g. pl. Grasselli ni izročil ključev od omare in od predala miznice. Odgovorilo se mu je, da se bodo od g. pl. Grassellija zahtevali ključji nazaj. Zdaj je preteklo skoraj že celo leto in ključji se še niso vrnil. Pričakujemo, da se bodo tudi g. pl. Grasselliju primerno predložili gotovi predpisi magistratne službene pragmatike.

lj Mladinski dom — Kodoljevo. Poučno predavanje ob skiptikonu. V četrti, Vidov dan 28. t. m. ob četrti na 8 zvečer »pokrajinske slike« (turstika Gorenjske). Predava g. rav. Slapšak. Vstop prost. V petek, praznik sv. Petra in Pavla 29. t. m. ob tri četrti na 6 pop. »Napoleon«. Ob slikah predava monsignor Steska. Za odrasle vstopnice v pisarni.

lj Proslava rojstva Josipa Rošja se priredi danes 27. t. m. ob 18. uri zvečer na starem pokopališču pri sv. Krištofu (pri spomeniku). Člane inženirskih, gozdarskih, Jugosl. čehosl. lige in spoštovalce, vabimo k udeležbi. Češkoslovaška obec.

lj Mestno županstvo vabi vse hišne posestnike in tudi stanovalce ljubljanske, da na Vidov dan okrase svoje hiše, oziroma stanovanja z državnimi ali narodnimi zastavami.

lj Zahvala. Družina Antona Suhadolnik v mestnih barakah na klavnici se pristočno zahvaljuje Oblačilnici za Slovenijo, gosp. lesnemu trgovcu Antonu Kodretu, gosp. Mavriciju Smoleju in vsem drugim za velikodušne darove. Bog plačaj!

lj Umrli so: Martinčič Jožef, sin posestnika, 23 let. — Lisjak Ivan, zasebnik, 84 let. — Ahlin Marija, hči mesarja, 1 leto. — Kadunc Marija, mest-

na uboga, 67 let. — Bravco Marija, kuharica, 88 let. — Kresnik Marija, kmetica, 42 let. — Bolko Rudolf, rejenc, 14 ms. — Hrovat Franc, dninar, 27 let. — Steklara Dušan, sin pol. strožnika, 18 dni. — Rogovšek Marijana, bivša kuharica, 85 let. — Stucin Matija, bivši kovač, 25 let. — Peternejl Katarina, obč. uboga, 75 let. — Kalan Matovž, hlapec, 57 let. — Jožihar Ivana, rejenska, 1 leto. — Striška Katarina, zasebnica, 83 let. — Furian Katarina, vpok. tob. delavka, 69 let. — Furian Katarina, trgovca, 7 mes. — Sever Jakob, mizarski pomočnik, 31 let. — Jenko Anton, dninar, 70 let. — Lipušek Bogomil, sin mizarskega pomočnika, 8 mes. — Kaučič Marija, bivša učiteljica, 67 let. — Gostel Gabrijela, zas. uradnica, 45 let. — Kukac Marija, zasebnica, 78 let. — Markovič Anton, občinski ubožec, 66 let.

lj Pokrajinska zadruga tapetnikov za Slovenijo v Ljubljani opozarja vse tapetniške mojstre in dotične sedlarje, kateri izvršujejo tapetniško obrt, da se vrši za vajence, kateri bodo redno dovršili učno dobo, predpisana preizkušnja za pomagalec brez takse dne 12. julija 1923. K isti se lahko prijavijo tudi pomočniki, ki so po 16. februarju 1908 redno dovršili učni čas. Vajenec ali pomočnik mora vložiti do 4. julija 1923 pri združenem načelstvu kolka prosto prošnjo za pripustitev k preizkušnji za pomagalec, priložiti prošnji učno pogodbo odnoano učne izpričevalo. O nadaljnjih navodilih za preizkušnjo se obvesti priključeno pismeno. — Načelstvo.

lj Policijska kronika. Policija je aretirala Franca Klemena, kateri je bil zaradi tatvine mnogo krat kaznovan. Dne 15. aprila 1923 je prišel po prestani 4 letni ječi iz mariborske kaznilnice. Dasi je bil izgnan iz naše države, jo je skoraj vedno obiskoval in se držal v ljubljanski okolici. Pri njegovi znanji je policija našla 2 srebrni ovratni verižici, zlato uro z dvojnimi pokrovom št. 897.322 in več drugega blaga.

Raznoterosti.

— **Kitajski zid** bodo zrušili. Gradivo, iz katerega je bil sezidan slovit kitajski zid, ima blif zdaj porabljen v stavbne namene, tako da bo tudi ta svetovna in historična posebnost zginila z zemskoga površja. Kitajski zid je bil sezidan 200 let pred Kristusom in meri po dolgoti 3000 km, po širokosti pa 15 do 25 korakov, visok je pa tudi toliko ponekod pa še višji.

— **Podzemski London.** Metropolitanska družba v Londonu je dobila dovoljenje za razširjenje kolodvora Piccadilly Cirkus podzemskemu železnici, kateri kolodvor se razprostira skoraj pod celim trgom enakega imena. To je podžgalo inženirja Thompsona, da bi izvršil načrt za zgradbo novega podzemskega mesta pod Londonom. Tako podzemsko mesto, ki bi imelo tudi te ugodnosti, da bi bilo neodvisno od vremena, bi uspešno rešilo vprašanje stanovanjske bede, brezdelnosti in bi dalo mirno stanovanje vsem onim, kateri težko prenašajo mestni hrup in šum.

— **Iaženir — duhovnik.** Na dunajski univerzi je bil promoviran za doktorja bogoslovja Frančišek Mudra, doma iz Rokican. Dovršil je realko, študiral na dunajski tehniki ter dosegel diplomu strojne inženirja. Služboval je v Plzinu pri državni železnici. Iz želje postati duhovnik je napravil gimnazijsko dopolnilno maturo, stopil v dunajsko semenišče in bil posvečen v duhovnika. Služboval je na več krajih dunajske škofije. Ostal je veren sin češkega naroda.

Zdravstvo.

TERMALNO KOPALIŠČE V LAŠKEM.

Po triletnem prenavljanju se zopet odpro izza davnih časov znano kopališče v Laškem. Kopališče leži na desnem bregu bistrice Savinje, ki se vije od Celja do Zidanega mostu stisnjena med zelenim hribovjem. Na levem bregu Savinje je trg Laško, znan po svoji romantični legi. Bregovi in doline nudijo lepe izprehode. Gozdovi s studenci in gorski zrak dajejo tej pokrajinski sliki švicarski značaj, vedro nebo pa južno obilje. Od Celja do Save je slika pokrajinske krasote, da jo celo suhoparni Baedeker omenja kot višek lepote na vožnji med Trstom in Dunajem. Lega kopališča v Laškem je v klimatičnem pogledu nadvse ugodna. Kraj je obdan od hribov ter s tem zavarovan proti neprijetnim vetrovom, kar je za zdravilišče velikega pomena. —

Termalni vrelci privrejo na dan s toploto 38,5° C. Znani so že stoletja. Kopališče v Laškem je znano širom sveta. Pred vojno je bilo najbolj obiskovano kopališče in zdravilišče na Štajerskem, ki je bilo posečano vsako leto tudi od raznih visokih gostov iz vsega sveta. Stari Laščani vedo potrditi, da je tu prebival n. pr. kineški prestolonaslednik in uporabljal termalne kopelji in mnogo drugih.

O učinkovitosti termalnih kopelji v Laškem je cela vrsta znanstvenih razprav. Termalna voda je popolnoma čista in dognano radioaktivna. Srečno je naključje, da ima voda isto temperaturo kot je srednja temperatura človeškega telesa, kar napravi kopelji prijetno. Splošno vpliva terma na pospešenje specifičnega delovanja kože in žlez, pospešuje presnavljanje snovi, vpliva pomirjevalno na živčni sistem in krepi celotni organizem. Specialnih indikacij je nebroj, ki jih tukaj ni moči naštet.

V resnici ni mogla narava ustvariti lepšega kotička za zdravilišče kakor je Laško. V tej prijazni dolinici, obdani od hribov in gora, ob bistrici Savinji poleg trga Laško s staroslovno razvalino razpadlega gradu na hribu, Hum s ponosno svojo konico, vse to je kakor ustvarjeno, da od dela izmučenega in izčrpanega človeka spravi v dobro duševno razpoloženje in da bolniku napravi prijetno bivanje v kopališču.

Samo po sebi je umevno, da take zemeljske dobrine niso smele še nadalje ostati neuporabljive. S 1. julijem t. l. se zopet odpro termalno kopališče v Laškem v še popolnše in leči ure-

ditvi kot dosedaj, gostom v ozdravljenje in razvedrilo ter naši skupni domovini v čast.

Prosveta.

pr Razstavo Meštrovičeve plastike odpre »Narodna galerija« v Jakopičevem paviljonu v šetriku, 28. t. m. ob pol 12. in vabi vse, da s številnim obiskom posetijo in počaste delo velikega umetnika — stvaritelja kosovskega hrama.

pr Rijavec kot gost v naši operi. Slišali smo ga po eno, oz. dve dejanji v Toski in Rigolettu. Njegova moč je v izredno zveneči, čisti nosni resonanci. Glas ima dobro izenačen, ne sicer silnega, vendar pa polnega, z mehkim, čistim nastavkom v vseh legah. Prožnega, da mu je modulacija za vsa čustva vedno na uslugo. Tudi v igri se je, odkar smo ga imeli zadnjikrat priliko videti, kar osamo-svojilo, tako da je obe vloji prav dobro zastopal in v petju in dejanju ustvaril — ne porečem: novih, značilnih likov, gotovo pa čisto verjetne osebnosti. Veseli smo ga bili, še bolj bi nam bil ugodil, če bi bil po slovensko pel. Ko je prišel n. pr. Betetto z Dunaja v goste, nam je po naše zapel. Ta večer pa smo imeli slovensko opero kar v treh jezikih: glavni vlogi: vojvoda in Rigoletto sta se peli hrvaški in ruski, ostale slovenski. Da je Balaban, ki je izborno nastopal kot Rigoletto, pel po rusko, je umevno in za leto opravljivo. Upamo pa, da ga bomo prihodnje leto slišali peti v slovenščini. Naj bo prepričan, da bo uspeh za najmanj sto odstotkov večji. Naj se spomni samo na tisti kratki stavek, ki ga je v Ognjeginu zapel po slovensko: kako je zazvenel, prevzel vse poslušavce, da je po vsem prostoru kar zadehtel slišen, skoro da je bil rek — blažen vzdih olajšave. Tudi Rijavec bi bil s slovenščino spričo izvrstnih lastnosti svojega glasu — žal da ga je včasih topil orkester — brez dvoma dosegel večji uspeh. Vsi namreč čutimo — za-vestno ali nezavestno — kako nujno potrebno bi bilo, da se ta Babilon v naši operi: imamo tako že pevec različnih narodnosti, Slovence, Hrvate, Čehe, Ruse, Nemce, Poljake, katerih vsak nekaj ali pa celo veliko svojega vnaša v slovenščino; potem imamo pa še Slovence, ki nekateri tudi najrajši tiste posebnosti svojega narečja pretiravajo, ki so najmanj prikupne: da se ta — pravim babilonski pisana slovenščina — zapisati sam hotel slovenščina — čimprej v enotno strugo zasuje, tega potrebujemo. Pevec, kakor je Rijavec, razborit, s tehnično dovršenim organom, bi se pred nas lahko postavil kot vzor. — Ge. Lovštevce bisereno se iskrevil glasček postaja še vedno bolj mehek. Zathay je bil — kot sicer v vsaki vloji — dober Sparatucile.

pr Občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice, ki se je vršil v petek, dne 22. t. m. v pevski dvorani Glasbene Matice ob 8. uri zvečer, je bil dobro obiskan. Predsednik Prunk je otvoril z nagovorom občni zbor in je povdarjal izredno živahnost in plodonosnost preteklih koncertne sezije povodom 50 letnega jubileja Glasbene Matice in 30 letnega obstoja pevskega zbora. Kakor povzame-mo iz poročila tajnika, je bilo zlasti delovanje pev-skega zbora izredno agilno. Koncertno je nastopil pevski zbor 24 krat. Iz statističnega dela povzame-mo, da je štel pevski zbor ob koncu koncertne sezije 130 članov in članic, imel je poleg 12 sej, 4 izredne občne zbornice, na katerih je med drugim izvolil častnim članom srbsko pevsko družino »Stankovič«, spremenil je poslovnik glede sestave odbora in je znižal ustanovnino na 100 Din. Pre-teklo koncertno sezijo je smatrali za pevski zbor kot najbolj plodovito, a tudi naporno leto. V pri-znanje svojega dela je bil odlikovan povodom 30 letnega obstoja od Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra z redom Sv. Save III. razreda, katero priznanje se je pevskemu zboru letos na slovesen način izročilo. Prihodnjo koncertno sezijo name-rava prirediti pevski zbor Glasbene Matice kon-certno turnejo na Češkoslovaško ter nadaljevati svoje pokrajinske zlete. Tekom počitnice izvrši še dvojce koncertnih nastopov. Pri volitvah so bili vo-ljeni v novi odbor sledeči gg.: Predsednik Josip Skalar, tajnik dr. Viktor Vovk, blagajnik Karel Lasbajer, arhivar Cerar Josip, na-čelnik moškega zbora Ivo Peruzzi, načelnica ženskega zbora Hrovatin Klementina. Pregle-đovalca računov: Galović Vojteh in Konte Ivan. Pevski zbor se je stabiliziral in bo nadaljeval v skupni vzajemnosti svojo pričetno pot.

pr IV. javna produkcija gojencev konservato-rija Glasbene Matice se vrši danes v sredo, dne 27. junija 1923 ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Spored te produkcije je silno zanimiv in to vlad tega, ker je prvi svoje vrste, odkar deluje naša Glasbena Matica na glasbeno-šolskem polju. Vse štiri točke sporeda tvorijo skladbe dveh kon-servatoristov z kompozicijskega oddelka tukajšnje-ga konservatorija, kateri oddelček poučuje prof. Jo-sip Michl. Gospod prof. Michl se je z njemu lastno vestnostjo in izredno marljivostjo posvetil temu predmetu in svojim gojencem in sad pouka v kom-pozicijskem oddelku je naša IV. javna produkcija. Prvo točko sporeda tvorijo Švkaršičeva skladba za godalni orkester in sicer Preludij in Fuga v G-duru. Naslednje točke so skladbe Josipa Brnobića in sicer dva solospesa »Kad mi majku pokopaš« in »U jutrac«, katere poje g. Banovec Svetozar (iz šole ravnatelja Mateja Hubada) in katerega spre-milja na klavirju konservatorist Ravnik Anton (iz šole g. Ravnik Janka). Tem dvema solospesoma sle-dijo 3 glasbene skladbe za godalni orkester in kot sklepna točka Preludij in Fuga v Es-duru za go-dalni orkester. Godalni orkester tvorijo deloma člani orkestralnega društva Glasbene Matice, delo-ma pa gojenci konservatorija Glasbene Matice. Na-studiral je orkestralne komade g. profesor Josip Michl. Oba gospoda Brnobić in Švkaršič sta ravnokar naredila državni izpit iz glasbe pred tukajš-njo izpraševalno komisijo in sicer oba z odličnim uspehom. Ravnateljstvo vabi vse, ki se zanimajo in ki hočejo vestno zasledovati resno vzgojno delo-vanje Glasbene Matice, da posetijo tudi to javno produkcijo.

Orlovski vestnik.

ŠENTJAKOBSKI OREL V LJUBLJANI.

Slavnost desetletnice in blagoslovljenja pra-pora se bo vršila po sledečem sporedu: V so-boto, dne 7. julija ob pol 9. zvečer zbiranje ude-ležencev na šentjakobskem trgu; mirozov in bakljada po mestu; podoknica kumici in ustavitelj šentjakobskega Orla. — V nedeljo, 8. julija: Po prihodu vlakov (okrog 8. ure) zbi-ranje udeležencev na Medijatomem dvorišču; od-hod v sprevedu v župno cerkev sv. Jakoba, kjer bo ob pol 10. blagoslovljenje prapora. Nato cerkveni govor in sv. maša. Pri sv. maši bo pel šentjakobski cerkveni zbor s spremljevanjem go-dalnega orkestra. Po sv. maši defilacija pred praporom na šentjakobskem trgu, nato slav-nostni obhod po mestu z razvitim praporom ter odhod na telovadišče. — Popoldne ob dveh pete litanije v župni cerkvi sv. Jakoba. Ob treh javna telovadba na prostoru pri dolenskem kolodvoru ob Dolenski cesti. — Zvečer ob osmih družabni večer v veliki dvorani hotela »Union«. — Spored javne telovadbe: 1. rajalni nastop članstva, 2. člani: proste vaje za leto 1923, 3. članice: proste vaje za leto 1923, 4. naraščaj: proste vaje za leto 1923, 5. gojenke: proste vaje za leto 1923, 6. orod-na telovadba, 7. nastop vzorne vrste: a) krogi, b) skok s palico, c) skok skozi obroč, 8. zaključna sku-pina. — Pri prireditvi bosta sodelovali godba Zve-ze jugoslovanskih železničarjev in godba Mladin-skega doma. — Vstopnina: sedeži I. vrste po 12 Din, II. vrste po 10 Din, stojišča 4 Din; vstopnina k družabnemu večeru 10 Din. — Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu, samo telovadba bo v slučaju slabega vremena zvečer ob osmih v Unionu. Na družabnem večeru bo vsestransko preskrbljeno za razvedrilo in okrepilo. Na razpolago bodo tudi brezalkoholne pijače. — Priprave za slavnost so v polnem teku. Ako bo vreme ugodno, obeta biti vsa prireditve prav veličastna. Posebno skrbno bo pripravljena tudi bakljada za mirozov in podoknico zvečer 7. julija. Bliznje odseke pro-simo, da se gotovo udeležijo tudi prireditve v soboto zvečer.

Mednarodne tekme v Parizu. V nedeljo, 24. junija se je vršila poizkusna tekma 19 telovadcev v tekmovalnih vajah. — Ker se več izvenljubljan-skih dobrih naših telovadcev, predvsem z Jesenic, Maribora, Celja, Kamnika in Domžal te tekme v nedeljo ni udeležilo, napovedujemo za nede-ljo, dne 1. julija drugo poizkusno oziroma izbir-no tekmo za pariško tekmovalno reprezentanco. Da bo mogla ta tekma pokazati vse naše najboljše telovadne sile, se bo vršila od četrta (28. junija) do nedelje stalno tridnevna skupna trenaja vseh vaj. Tako se bo nudila predvsem izvenljubljan-skim telovadcem, ki bi prišli za pariško tekmo v poštev, prilika, da se natančno seznanijo z vajami in teme-ljito pripravijo za izbirno tekmo. Preskrbelo se jim bo tudi stanovanje in prehrana v Ljudskem domu. Zbirališče vseh telovadcev v četrtek, na Vi-dov dan, jutraj ob 7. v prostorih Orlovske podzve-ze (Ljubljana) v Ljudskem domu. Bog živi! — Na-čelnik JOZ.

Učiteljski vestnik.

Podružnici »Slomškove zveze« za Ljubljano in okolico bosta zborovali skupno v TOREK, dne 3. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v Polhovem gradu. Dnevni red: 1. Rokotvorni pouk (ref. tov. Jovan M.); 2. Nova pravila Sl. z.; 3. Resolucije za kat. shod; 4. Slučajnosti. — Zbirališče ob osmih zjutraj pred šolo na Viču. — Tovariše in tovari-

šice, ki se nameravajo peljati z vozom, prosimo, da se takoj prijavijo tov. Struklju na Viču, za skupno kosilo pa tov. Jovanu v Polhovem gradu. Vabimo tudi druge člane, ki bodo takrat v Ljubljani.

»Slomškova zveza« bo imela povodom katoli-škega shoda v Ljubljani zborovanje z izrednim občinim zborom. Vsed tega prosimo vse tov. pev-ce in pevke, naj sporoče v svrhu petja pri maši svoje naslove z navedbo glasu tov. tajnici (A. L. Florijanska ul. 7, II. nadstr.), da jim pošljemo note. Natančen spored še objavimo.

Dijaški vestnik.

d Orlice-dijakinje! V četrtek, dne 28. junija ob četrta na 11. dopoldne se vrši redni občni zbor v Ljudskem domu, II. nadstropju. Udeležba je obvezna za vse članice. — Podpredsednica.

Socialni vestnik.

s Poselske plače na Dunaju. Dunajska občina je ustanovila komisijo, obstoječo iz gospodin in služkinj, da določi sporazumno za razne vrste služ-kinj minimalno plačo. Ta komisija je določila sle-deče plače: Za dekleta izpod 16 let 64.000 nemških kron, za dekleta nad 16 let stare 80.000 kron, za de-kle, ki znajo tudi nekoliko kuhati 96.000 kron, za priproste kuharice 144.000 kron, za hišne 128.000 kron, pestunje pod 16 let stare 96.000 kron, za šo-lane pestunje 196.000 kron, perice dnevno 20.000 kron, postrežnice (brez hrane) pa 4000 kron na uro. Če preračunamo avstrijske krono na naše, plače dunajskih poslov niso ravno posebno visoke, ker je 4000 kron samo 5 dinarjev, kolikor dobi po-strežnica brez hrane na uro.

Turistika in sport.

S. K. Sturm, Graz : Primorje. Prvi dan 7 : 3 (6 : 1), drugi dan 5 : 1 (3 : 0). Ker se je iz graškega časopisja zvedelo, da dospe graški Sturm v Ljubljano z rezervo, odpovedala sta naša vodilna kluba Ilirija in Primorje napo-vedani tekmi. Kljub temu je dospel Sturm ne-pričakovano v soboto jutraj ter odigral obe tekmi s Primorjem. Kot se je pozneje zvedelo, nastopil je Sturm z osmimi stalnimi igralci iz prvega moštva. Poleg tega je igral srednjega napadalca njih trener, bivši dunajski interna-cionalac Haisst. Igra prvega dne je potekla, posebno v prvi polovici, v znamenju Stur-move premoči. Šele v drugi polovici se je Pri-morje najdlo ter pričelo oblegati nasprotni-kova vrata. Vzrok velikega poraza Primorja prvega dne leži tudi v slabi postavi. Pretnar K. spada samo v zvezo, a pravo mesto za B. Romana je na halfu. Za mladi rezervi v na-padalni vrsti bila je ta tekma pretežka, kar znači, da je Primorje podcenjevalo svojega nasprotnika. Razentega se pa obramba v pr-vem polčasu ni mogla znajti. Vrtar nas je neprijetno iznenadil ter leži velik del krivde poraza na njegovi strani. Izborna mu je sekun-diral desni back, ki je popolnoma odpovedal. Na višini je bil edino levi branilec, ki spada brezdvomno v vsako prvorazredno moštvo ter upamo, da ga bomo videli v reprezentančni tekmi proti Zagrebu. Vrančič izpod svoje običajne forme, v napadu le Žargoj II. dober. — Drugi dan nastopi Primorje kompletno. Vsed tega je bila igra ta dan veliko bolj interesantna kot v soboto. Rezultat nas ne sme prestrašiti, če pomislimo, da sta rezultirala dva gola iz 11 m (prvi dan ena 11 m), izmed katerih je bila brezdvomno upravičena samo ena. Če pomislimo, da je porazil lansko leto v Gradcu Sturm v šibkejši postavi našo Ilirijo s 3 : 0 in 4 : 3, smo lahko z doseženim rezultatom zadovoljni. Da ni imela napadalna vrsta ne-koliko smole, bil bi končni izid brezdvoma za domačine še boljše. Gostje so nas s svojo dovršeno igro prijetno iznenadili. Popolno teh-nično obvladavanje žoge, precizno dodavanje, krasna igra z glavo, vzorno pokrivanje, to so vrline, ki smo jih videli v Ljubljani samo pri Wackeru iz Münchena. Najboljši del moštva je napadalni trio. Njih krasno skombinirani napadi so domačo obrambo »frapirali«. Srednji krilec Primorja, ki je bil v ostalem najbolj po-žrtvovalen v celem domačem moštvu, bil je proti njim brez moči. Za tak trio treba je krilca mednarodne kvalitete. Obramba gostov, lepo vraščene postavbe, med njimi znani re-prezentančni igralec Diamant, pokazala je mar-sikaj, kar manjka našim branilcem. Rak-rana v našem nogometu so sodniki. Tudi v tem oziru se razmere sicer boljajo, a prepočasi.

Hus, ki je bil v ostalem dober, spregledal je marsikaj, kar je bilo gostom v prid. Dobil je tudi neko manjko do diktiranja enajstmetrovke, večkrat neupravičeno. Priporočali bi mu tudi, z ozirom na njegovo kratkovidnost, da bi vedno tekkel za žogo, kar bi bilo v tehničnem ozi-ru tudi njemu samemu v olajšavo. V ostalem pa je imel lahko delo, ker sta igrali obe mo-štvi, čeprav v peklenskem tempu, nadvse fair. Kakor sporoča S. K. Primorje, odigral bode Sturm na povratku svoje bližnje turneje po Jugoslaviji dve revanšni tekmi z njim. Interes za to vlada še sedaj med sportno publiko.

Komarča je 600 m visoka stena v Ukanci nad Bohinjskim jezerom. Po tej steni je izpeljana polo-žna stezica k Sedmerim jezerom. Steza je dokaj ši-roka in pelje ves čas med grmičevjem in tudi vi-sokimi drevesi, tako da ne prideš nikjer do izra-zitega in nevarnega prepada. — To pot je letos Slovensko planinsko društvo posebno temeljito po-pravilo. Odstranil se je tudi ves nepotrebiti gruč s poti, zato da greš tudi lahko z navadnimi čevlji gor in jo zmagaš v 1 in pol ure. Tik pod vrhom je 26 položnih lesenih stopnic, letos popolnoma nanovo narejenih. Malo nižje teh stopnic se vrelci sveže vode. Takoj nad stopnicami prideš na vrh Komarče. Tam se za kake četrte ure usodi in raz-glej na vso Ukanco. Pod teboj šumi in bobni Savica in od tod se dviga pot še iz vojnege časa v nebroj vijugah proti gorski planoti Komna, na planino na Kraju in dalje proti Krnu. — Komarča nima ne enega klina in ne ene vrvi, ker so nepotrebiti. Od vrha Komarče pol minute dalje na levo se vidi še kup obreznega lesa, ogrodje lesene stavbe, od-koder se pred kakimi 40 leti les po vrveh žez vse te prepade spuščali dol. Še 5 minut dalje med buj-no rastjo raznih planinskih zelišč in cvetlic prideš do Črnega jezera in še dalje v eni uri do koč pri Triglavskih jezerih. Ta kočja stoji med V. in VI. jezerom, je dvonadstropna, obsegajoča 9 sob z eno ali dvema posteljama in še posebej skupno ležišče in po na Vidov dan, dne 28. junija otvorjena. Koča bo z raznimi, tudi izbranimi jedlinami in pijačami preskrbljena in nudi turistu zelo prijeten oddih.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Baro-metar / mm	Termo-metar v C	Barom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Pada-vina v mm
25.6. 21 h	733.1	18.9	0.9	v. obl. j.	
26.6. 7 h	732.7	17.9	0.4	obl. —	13.6
26.6. 14 h	731.6	18.1	0.1	obl. —	

LEPOTA? SVEŽOST MLADOSTI? Priljubl-jena zunanjost? Vse to si lahko prihranite in za-branite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izrednega delovanja so že nad 25 let priljubljeni Elza-izdelki za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka z omofo in poštino 25 Din), Elza-pomada za rast las (2 lončka z omofo in poštino 25 Din), Elza lilično milo lepote (4 kose z omofo in poštino 35 Din) in drugi Elza-izdelki, kakor Elza cvel za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd; Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzabrg št. 134, Hrvaško.

Nosite

kaučuk pete!

Boljšje in cenejše so kot usnje.

Palma

kaučuk potplate!

Elastična hoja, varstvo proti vlagi.

Prvovrstna kuharica

katera bi mogla samostojno voditi večjo kuhinjo v Ljubljani, dobi takoj mesto. Upoštevajo se starejše moči. Mesečna pla-ča 2200 K. Prosta hrana in stanovanje. — Naslov pove uprava lista pod šte. 3852.

Kot učenka v trgovino mešane stroke, v mestu ali ali na deželi, ZELI VSTOPITI 15 letna DEKLICA, ki je dovršila mestno šolo. Vajena je že nekoliko tega posla ter ima veselje do trgovine. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 3846.

Starejša ženska išče primer-nega dela, kakor pospravljanje pisarn ali kaj enake-ga. Naslov pove uprava lista pod št. 3856.

Za bližajoci se **KATOLSKI SHOD** priporočam v nakup orlov-ske potrebščine

KLOBUKE, SLAMNIKE, ČEPICE in SRAJCE ter drugo modno BLAGO po zmerni ceni. — IVAN KUNOVAR, LJUBLJANA, Stari trg 10.

Poslovodjo - železninarja

absolutno samostojnega delavca, ISCEM za takojšnji nastop za mesto na Gorenjskem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Poslovodja - železninar 3772«.

DEKLE srednje starosti, vajeno go-spodinjstva in kuhinje z izvrstnim sprječevalom, želi PRIMERNE SLUŽBE. — Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod številko 3835.

VAJENCA

iz dobre in poštene rodbine, s primerno šolsko izobrazbo SPREJMEJO v modni trgovini T. EGER v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2. 3863

Prazno s o b o

ISCE proti nagradi mirna, priletna gospa za takoj ali 1. julija. — Ponudbe pod »Se priporoča« na upravo »Slovenca«. 3855

Breja krava

NAPRODAJ. — Simendolske pasme, težka 650 kg. — POLJANSKA CESTA št. 55.

P o s o d i m 100.000 Din

gospodarju proti stanovanju za obrtnika z delavnico (lokalom) v Ljubljani ali na periferiji. — Dopisi na upravo »Slovenca« pod: »VILJEM ABRAM«. 3851

Banatsko moko la.

na vreče in vagone razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3696

ODDAM radi selitve staro, znano

dobro idočo gostilno

PRI ROTU na BOH. BELI v bližini farne cerkve in šole, oddaljeno 10 minut od kolodvora in 20 minut od Blejskega jezera, jako obiskano od letoviščarjev in pripravno za vsako drugo obrt in trgovino. Zraven spadajo: gospodarsko poslopje, velika klet, ledenica, sadni vrt, velik vrt za zelenjavo in 1 ali 2 njivi. Oddam vse s popolnim inventarjem. — Ponudbe na-sloviti: ALOJZIJ PAPLER, Boh. Beia.

Lepa, mala hiša

JE NAPRODAJ, z velikim, ograjenim vrtom in hlevom, 15 min. od mesta Celje. — Vprašati v CELJU, v OZKI ULICI ŠTEV. 6, I. NADSTR. 3850

Na prostov. javni dražbi

se bo PRODALO v nedeljo popoldne ob 4. uri v DRAVLJAH ŠTEV. 50 razne POHISTVO, dalje MLEKARSKI VOZICEK, ŽENSKO KOLO in 2 OTROŠKA VOZIČKA. 3857

NAPRODAJ IMAM

2 dobro ohranjeni kolesi po ugodni ceni; sistem »Kinta-Steyr«. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 3844.

Koruzo, defekt

ZA KONJE, razprodaja na vreče in vagone M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu«, po najnižjih dnevnih cenah.

železna vrata

za vrtno ograjo NAPRODAJ. Dvokrilna 3.00 x 1.80, kilogram = 50 kron. — Ogle-dajo se: Zadružna ulica št. 4. 3853

Trboveljski premog

n DRVA ima stalno v zalogi v vsaki množini DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Dva dijaka

SPREJMEM za prihodnje šolsko leto na STANOVANJE in HRANO. — Naslov pove uprava lista pod številko 3740.

Mesečno s o b o

NEMEBLOVNO, s separatnim vhodom v središni mestu, ISCEM ZA TAKOJ. — Ponudbe pod: »SOBA 3771« na upra-vništvo »Slovenca«.

Združene opekarne d. d. Ljubljana
nudi v poljubnih množinah

zarethane strešnike

model „A“ in model „B“ (utorni crep), najpripro-
stejše, najtrpežnejše in najcenejše križe stih
sedanjosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbo. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Različno kopalno

perilo za dame

in gospode!

A. & E. SKABERNE, Ljubljana, Mestni trg 10.

POZOR!

Iz prve roke **slanina!**

Redka prilika se nudi vsaki štedljivi gospodinj, da
obskubi svojo domačo potrebo s prvorazredno

I. belo debelo slanino po kg

I. raztopljeno slanino » »

I. paprika-slanino » »

Razpošiljam počeni od 5 kg više v poštinih zavojih ali po železnici
brzovozno po povzetju.

EXPORT

Gj. P. Prodanović
NOVI SAD (Vojvodina)

IMPORT

Premog
ogljje
drva

Podpisana tvrdka prodaja:

Trboveljski premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter

suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svo-
jega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja v detajlu v
vrečah ali en gros v celih vagonih z 10% po-
pustom od fakturnega zneska za združene od-
jemalce ali posameznike.

Vsa goriva se odpremi po želji po naših
vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki.

„IMPEX“

ekspozitna in importna družba z o. z.

v Ljubljani, Krekov trg 10, I. nadstr.

Zaloga vseh telovadnih potrebščin

in slavnostnih krojev za člane, članice in naraščaj,
dalje ovratnikov, gumbov kakor tudi jahalnih odev.

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2.

Lastni izdelki!

Ceniki na razpolago!

Solidna postrežba!

Inserirajte v „Slovencu“!

„POSEST“

Realitetna pisarna. Obl. konc. posredovalnica za nakup, prodajo in zamenjavo nepremičnin

Ljubljana, Poljanska cesta 12

naznanja

cenjenim interesentom
Poljanska cesta št. 12

OTVORITEV

pisarne v Ljubljani
kjer prične poslovati

dne 2. julija 1923

Za posredovanje nakupa, prodaje in zamenjave nepremičnin v tu- in
inozemstvu — preskrbe in zamenjave stanovanj, trgovskih in obrtnih
lokalov, osebnih in hipoteknih posojil, upravljanje hiš in posestev
ter vse tozadevne brezplačne in-
formacije, se vsem interesentom
najljubljeneje priporoča.

Postajališče cestne
železnice.

Zmerne pristojbine.
Točna postrežba.

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kumno, Janež, rdečo de-
teljo, semensko ajdo,
lipovo cvetje, suhe gobe
itd. plačuje najbolje SEVER in KOMP.,
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 3632

Banatsko pšenico la.

razprodaja na vagone, paritet vsa-
ka postaja v Sloveniji, M. BIELIČ,
Dunajska cesta 33, pri „Balkanu“.

Poznani Maršnerovi
„BRAUSE“

LIMONADNI PRAŠKI,
kakor tudi vse vrste bonbonov, keksov,
čokolade, vafelnov, za sladoled itd., se
dobi vedno v veliki izbiri pri tvrdki
JOŠIP VITEK, Ljubljana,
Krekov trg 8 (zraven Mestnega doma).
Na debelo! Zahtevajte cenik!

Cement, opeka in premog

vsaka množina po znižanih
cenah na razpolago pri

H. Petrič,

Ljubljana, Dunajska cesta 33.
skladišče „Balkan“, Telefon
interurban 366.

KUPIMO VSAKO MNOŽINO
starega SVINCA

PUŠKARNA V KRANJU.

OVES -- KORUZO la.

na VREČE in VAGONE razpro-
daja M. BIELIČ, Dunajska cesta
št. 33 pri „Balkanu“ po najnižjih
dnevni cenah. 3697

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično
podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Produktivna zadruga Kleparjev, inštalat-
erjev, kollarjev in krovcev v Ljubljani,
Kolodvorska ulica št. 28.
Korn T., Poljanska cesta št. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in dru-
ge pisarn. stroje popravlja in prenavlja
Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasled. Jakob KAVČIČ,
Gradišče št. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2

SPEDIJSKA PODJETJA:

„Čehoslovija“ d. d., Sodna ul. 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Fran Erjavec, pri „Zlati lopatic“, Valva
zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

**Hamburg-Amerika linija in
United-Amerikan Lines Inc.**

linija

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno
Ameriko. Izdaja točna polasnila in
prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsak teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

I. G. Drašković, Zagreb

„B“ cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD: Balkanska ulica 25.

SUSAČ: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 160.

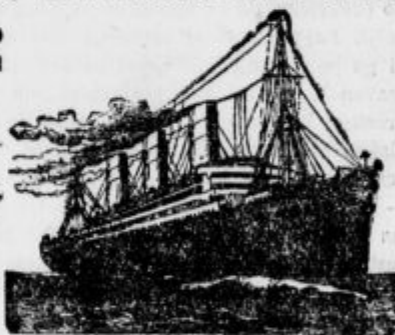
SPLIT: Ante Bulić, Diklecijanova obala 13.

GRUŽ: Ivo Lovričević.

BITOLI: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralje
Aleksandra 187.

VEL. BEČKEREK: Dušan Ij. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike spremlja do Hamburga družbeni uradnik.

**CHIRIBIRI-AUTO-
MOBILI
TORINO**

Brzi, elegantni, štirisedežni

Poraba bencina 9 l na 100 km | Hitrost na uro 70 km

Dobavlja promptno SAMOZASTOPSTVO:

AMERICAN-IMPORT CO., — MARIBOR

Klimatično
bivališče na jezeru

BLED

Klimatično
bivališče na jezeru

Letna sezija 1923

CASINO

Vse atrakcije kopališč

Otvoritev 28. junija

Cercle des étrangers!

Rogaška Slatina

Letna sezija 1923

CASINO

Vse atrakcije kopališč

Otvoritev 28. junija

Cercle des étrangers!

Prvovrstno
termalno
kopališče

Prvovrstno
termalno
kopališče